

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 Din, za 1/2 leta
90 Din, za 1/4 leta 45 Din,
mesečno 15 Din; za ino-
zemstvo: 210 Din. — Pla-
ča in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo
je v Ljubljani v Gregorči-
čevi ulici 23. — Rokopisov
ne vračamo. — Račun pri
pošti hranilnici v Ljubljani
št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak torek, če-
trtek in sobota

Ljubljana, sobota 11. januarja 1936

Cena posamezni
številki Din 1'50

Stroji in brezposelnost

Ameriški dopisnik »Petit Parisien« je obiskal tvornico avtomobilov Smith & Co. v Milwaukee v USA. Z tretja generacija Smithov izdeluje avtomobile. Sedanji lastnik pa je sklenil, da urednišči sanje Wellsa in ustanovi tvornico brez delavcev. To zasnovo je Smith tudi v tvornici v Milwaukee izvedel. Pogled na tvornico, pravi ameriški dopisnik, vzame človeku sapo. Okoli vse ogromne dvorane se premika tekoči pas, kakor pri Fordu. Ne premika pa se enakomerno, temveč sunkoma. Vsakih 8 sekund se ustavi za 30 sekund. V teh 30 sekundah pa zagrabijo kovinske roke po posameznih delih ter jih sestavljajo. Te roke delajo z matematično natančnostjo. Zlasti ostrmi človek nad posebnim stiskalnim kladivom, ki hipoma zabije 100 žebeljev in zatikov. Ameriški gospodarstveniki in tehniki so izračunali, da bi bilo na vsem svetu za vse desetine milijonov na leto narejenih avtomobilov 1000 delavcev dovolj, če bi bile vse avtomobilске tvornice tako urejene, ko tvornica bratov Smith v Milwaukeeju. In v resnici v tej tvornici nastavljeni nameščenci nimajo drugega posla, kakor da nadzirajo stroje.

Stara resnica je to, da stroji izrivajo delavce in da je zato tem več delavcev brezposelnih, čim več je strojev in čim bolj popolni so. Zato tudi nekateri prorokujejo, da se bo vse delavsko gibanje nekoč končalo z generalnim naskokom delavstva na stroje in da bodo ti uničeni od njih tako, kakor so bili pred sto leti angleški tekstilni stroji.

In vendar ni stroj kriv brezposelnosti delavstva in vsa jeza na stroje je dejansko napačna. Kajti stroj opravlja delo za človeka in stroj bi prav za prav moral vsem ljudem olajšati življenje. Če pa se kažejo posledice drugače, če stroj spravlja ljudi ob kruh, potem je tega kriva le slaba organizacija dela. Zato je vsako govorjenje proti strojem nesmiselno in tudi glupo. To tudi iz razloga, ker preneha biti konkurenčno vsako podjetje, ki nima najmodernejših strojev, ki ne uporablja takoj vseh iznajdb človeškega duha. Glede strojev je človek v resnici postavljen le pred eno alternativo: ali napreduje in uporablja stroje, ali pa brez strojev leze nazaj v stare čase in zaostaja.

Stroj človeštvo zato ne more več pogrešati, a mora jih tudi uporabljati pravilno. Ni človeški napredek sebi samemu namen, prav tako pa tudi ne stroj. Napredek ima smisel le, kadar ljudem pomaga in isto je s strojem. Zato če opravlja stroj za človeka delo, ni treba, da bi izgubili delavci delo, še manj pa, da bi bili zaradi tega slabše plačani. In tu se pokaže slaba organizacija dela še prav posebno. Podjetja, ki zaradi svojih zastarelih strojev ne morejo konkurirati z modernjšimi, si hočejo pridobiti nazaj svojo konkurenčno sposobnost z znižanjem plač. Zato je vprašanje minimalnih mezd v vzročni zvezi z uporabljanjem strojev.

Vsak stroj bi moral pri pravilni organizaciji dela zboljšati ljudem življenjske pogoje. Kakor je danes že razvita strojna tehnika, bi morali živeti vsi ljudje nekajkrat

bolje, kakor pa so živeli takrat, ko še ni bilo strojev. Minimalne mezde so zato naraven postulat uporabe strojev.

Pa to tudi zaradi rentabilnosti strojev samih. Vsak stroj se izplača tem bolj, čim bolj je zaposlen. Če bi dvignili kupno moč ljudi za enkratno sedanjo višino, potem bi bili tudi stroji zaposleni najmanj še enkrat tako, a nastala bi še možnost za nove stroje. Ljudje bi vse več kupovali in stroji bi mogli tudi več proizvajati in

ti proizvodi bi se tudi prodali. V kraje, kjer ljudje zaslužijo za samo golo življenje, stroji niti ne spadajo, ker kaj naj v takšnih krajih proizvajajo?

Počasi se bo treba tudi sprijazniti z resnico, da ni čisto v redu, če dobiva mož, ki ravna stroj, iz katerega se kar sipljejo nove dobrine, isto plačo kakor njegov davni prednik, ki je v 16-urnem neprestanem delu napravil tudi le tisočinko njegovega dela. Stroj zasluži za svojega lastnika, a tudi za

delavca, ki ga ravna. Ni prav in tudi ne gospodarsko dobro, če se ta resnica pozablja.

Ni treba, da bi stroj povzročal brezposelnost ali pa povečeval ljudsko bedo, nasprotno smisel stroja je, da ljudem lajša življenje in da jim ustvarja večje blagostanje. Samo pravilno je treba vse delo organizirati in imeti vedno pred očmi interes celote. Temu interesu je treba podrediti vse druge, pa bodo stroji v kratkem resnična sreča za ljudi.

gov tudi izven kliringa, da pridejo inozemski upniki čim preje do svojega denarja. Državna pridobitna podjetja uživajo tudi posebne olajšave.

Velik del naših klirinških terjatev bi se mogel likvidirati že s tem, če bi se uporabljale terjatve naših železnic v arbitražne svrhe.

Na podlagi vseh teh dejstev zaključuje avtor svoj članek z naslednjo zahtevo: Ne preostaja za likvidacijo naših terjatev nič drugega, kakor da se nemudoma izključijo vse izjeme, ki se pri sedanjem klirinškem sistemu dovoljujejo. Težo sedanjih plačilnih razmer naj nosimo vsi, da bo zavest odgovornosti narodne in gospodarske skupnosti čim večja in da bodo potem tudi ukrepi, ki jih je treba izdajati, imeli popoln učinek. To pa se bo zgodilo, ako bodo tudi one sile, ki so danes izvzete od klirinških neprijetnosti, morale delovati pod enakimi pogoji kot vsa druga podjetja.

Upamo, da bo nastop »Slovenec«, ki je organ sedanje vlade, imel popoln uspeh, tem bolj, ker je ta zahteva prav za prav tako sama po sebi umljiva, da je čudno, kako je bilo sploh mogoče, da se je ni dosledno in energično izvajalo.

Število zavarovancev pada

Po podatkih OUZD

V novembru je bilo pri OUZD v Ljubljani zavarovanih 50.474 moških in 31.635 ženskih nameščencev ali skupno 82.109. V primeri z novembrom 1934 pomeni to prirastek 583 zavarovancev iz zavarovank, kar je treba dostaviti, ker je število zavarovancev padlo za 45, število zavarovank pa naraslo za 628. Cenejša ženska mod izpodriva moško.

Odstotek bolnikov se je povečal, in sicer pri moških bolj kot pri ženskah.

Znova je padla dnevna zavarovana meza. Pri moških je sicer narasla za 4 pare, zato pa je pri ženskah padla za 13 par.

Celotna dnevna zavarovana meza je ostala v glavnem z 1.841.750 Din neizpremenjena.

V decembru

Mnogo bolj neugodni so podatki za december. V primeri z decembrom 1934 je sicer naraslo število zavarovancev za 66 na 47.149, zavarovanih za 895 na 31.546 in vseh za 961 na 78.693, toda v primeri z novembrom 1935 se je stanje prav izdatno poslabšalo. Število zavarovancev je padlo za 3325, število zavarovank pa za 89, ali skupno obeh za 3414.

Zopet se je tudi povečal odstotek bolnikov, kar enako dokazuje poslabšano socialno stanje delavstva.

Povprečna dnevna zavarovana meza je ostala pri moških v primeri z novembrom 1935 s 25'11 Din neizpremenjena, pri ženskah pa se je celo dvignila od 18'15 na 18'23 Din, a je v primeri z mezdami v decembru 1934 znova nazadovala, čeprav le malenkostno.

Celotna dnevna zavarovana meza je v primeri z decembrom 1934 narasla za 18.871, v primeri z novembrom 1935 pa je padla za 81.804 Din.

Širite »Trgovski list«!

Vedno težje posledice sankcij, a nobenih ukrepov v pomoč gospodarstvu

Nikakor nečemo reči, da bi bilo prav, če se naša država ne bi priključila gospodarskim sankcijam proti Italiji. Nasprotno poudarjamo z vsem prepričanjem, da je politični razlog kolektivne varnosti posebno za našo državo tako važen, da morajo pred njim odnehati vsi drugi ožiri. Izvajanju gospodarskih sankcij proti Italiji torej kljub vsem našim težkim žrtvam ne ugovarjamo, pač pa ne moremo razumeti, da se nič ne ukrene, da se težke posledice teh sankcij omilijo.

Sankcije pomenijo za nas gospodarsko škodo približno 800 milijonov dinarjev, kolikor je znašala vrednost našega izvoza v Italijo. Doslej pa bi nam dale vse dosežene kompenzacije v Angliji in drugod komaj 100 milijonov dinarjev, a še ti so zaenkrat še zelo problematični. Da z eno osmino, vrhu vsega še problematične škodnine, ni našemu gospodarstvu pomagano, je več ko jasno.

To pa dokazujejo tudi druga dejstva, predvsem pa odpusti delavcev in nameščencev ter brezposelnost voznikov. Število zaradi sankcij odpuščenih delavcev v Bosni in Sloveniji gre že v tisoče, odpusti pa prihajajo še vedno novi in kmalu bo naraslo število odpuščenih nameščencev v lesni stroki na deset tisoče. Vsaka brezposelnost pa ima svoje pogubne posledice tudi na druge stroke in druge stanovce, ker en stan živi od drugega, ker je vse gospodarstvo ena celota. Že v zadnji številki smo navedli, kako je zastalo in zamrlo vse gospodarsko življenje logaškega okraja, ki je od sankcij najbolj prizadet. V kratkem se bodo iste pogubne posledice pokazale tudi v škofjeloškem okraju, a nato še v drugih. Tako narasča nevarnost, da postanejo sankcije plaz, ki bo z vedno večjo silo drvil nad naše gospodarstvo in ga popolnoma udušil.

Bati se moramo, da se bo to tudi zgodilo, če se ne prične energična pomoč vsem onim panogam in okrajem, ki so od sankcij najbolj prizadeti. — V Angliji imajo kapitala v izobilju in angleška vlada namerava omiliti prepoved dajanja angleških posojil v tujino. Ali res ni mogoče dobiti nekaj tega denarja za produktivne investicije v okrajih, ki so od sankcij najbolj prizadeti? Tako bi bil sedaj, ko so ceste brez vsega prometa, idealen čas, da se napravi avtomobilska cesta iz Ljubljane do Planine in zvežemo naši kraji z avtomobilskimi cestami Italije. Pa če se iz kateregakoli razloga to ne bi hotelo, je še vse polno drugih možnosti, da se s produktivnimi investicijami pomaga logaškemu

okraju. Končno bi že bil davno čas, da se začne pri nas z gradnjo cenjenih in higieničnih stanovanjskih hiš v velikih mestih ter da se poveča gradbena delavnost, ki bi dala lesni trgovini vsaj nekaj nadomestila na domačem trgu.

Naši lesni trgovci so v posebno obupnem položaju, ker imajo zamrle terjatve ne le v tujini, temveč tudi doma. Za likvidacijo v kliringih zamrzlih terjatev se mora enkrat vendar nekaj storiti, toda nekaj resnega, kar bo res pomnilo pomoč. Tistega igračkanja s polovičarskimi ukrepi pa je bilo že kar preveč. A tudi na domačem denarnem trgu morajo nastopiti že druge razmere. Tudi tu so potrebni energični, toda dobro predurjeni ukrepi. Za polovico bi nas sankcije manj zadele, če bi naši denarni zavodi normalno delovali in s cenovnimi krediti ter realizacijo lastnih terjatev bi si tudi naši lesni trgovci in izvozniki sami nekako pomagali. Ne po lastni krivdi pa danes ne morejo niti vnovčiti svojih terjatev niti dobiti kreditov ter po obrestni

meri, ki je za današnje čase še znosna. Ne moremo si misliti, da odločujoči ljudje ne bi uvidevali, da nastajajo na ta način čisto neznosne razmere. Če pa so to spoznali, potem še manj razumemo, da nič ne ukrenejo, da se napravi tem razmeram konec.

Sankcije so zadele naše lesno gospodarstvo bolj ko najtežje elementarne neizgode. Doslej je bilo vedno tako, da smo vselej, kadar smo brali o elementarnih neizgudah, brali tudi o pomoči, ki jo je dala vlada prizadetim krajem. Kako to, da sedaj ni o tej pomoči nič slišati? In vendar so od te elementarne neizgode prizadeti celi okraj!

Nesreča je, da so nas zadele posledice sankcij, toda neprimerno večja nesreča je, da nas je zadela apatičnost, da se ne borimo proti njim in da samo čakamo na pomoč z neba. Toda te pomoči ne bomo dočakali, če si ne bomo sami pomagali. Zato pa napravite tudi že enkrat konec tej brezbrzičnosti in začnite boj, odločen in zato uspešen boj proti posledicam sankcij!

Enaka pravica za vse!

Tudi v klirinškem prometu nobenih privilegijev!

Nad pol milijarde Din znašajo že zamrle terjatve naših izvoznikov v Nemčiji in Italijo. Javno je, da naše revno narodno gospodarstvo tako visoke vsote ne more pogrešati brez prav občutne škode. Mnogi naši izvozniki so zaradi teh zamrzlih terjatev tudi v najtežji stiski, ker pač njih upniki ne čakajo. Če pa čakajo, potem le proti visokim obrestim, da postane tudi uspešno zaključena kupčija dejansko deficitna.

Izvozniki so tudi že ponovno opozorili na težke posledice teh zamrzlih terjatev. Vsa opozorila pa so bila zaman, ker se pač vse te terjatve plačujejo po kliringu in dobi izvoznik denar, kadar pride njegova terjatev na vrsto, odnosno kadar more prodati klirinško nakaznico ali ček. Pri takšni veliki stiski izvoznikov bi bilo zato že samo po sebi umljivo, da bi se likvidacija vseh terjatev izvajala z največjo rigoroznostjo. Predpisi klirinškega prometa bi predvsem morali veljati za prav vsa podjetja in prav vse posameznike brez izjeme, proti vsem pa bi se tudi moralo do pitice enako postopati. Da bi kdo v tej zadevi užival kakšne posebne pravice ali privilegije, pa je za vsakega pošteno mislečega človeka naravnost nezaslišano.

In vendar se ta nezaslišanost pri

nas dogaja, da uživajo celo glede klirinških predpisov nekateri posebne privilegije. Egalno je, če gre pri tem za državna ali privatna podjetja, kajti kadar zasebna podjetja zaradi klirinških predpisov umirajo, ne smejo živeti državna od ignoriranja teh predpisov. Ne glede na to, da takšne izjemne pravice hitro privedejo tudi do drugih zlorab. Zahtevati moramo zato z vsi odločnostjo, da velja glede klirinškega reda za vse enaka pravica.

Zato pa smo tudi z velikim odobravanjem sprejeli »Slovenec« članek o mobilizaciji novih kliringov. V tem članku ugotavlja avtor, da se mimo klirinškega reda vršijo pri nas s pomočjo Narodne banke mnoge kompenzacije in plačila, ki bi se ali ne mogle drugače izravnati kot izven kliringa ali pa bi se sicer mogle izravnati v kliringu, vendar pa bi morali imeti niki teh terjatev tako dolgo čakati na svoj denar ko vsi drugi izvozniki (kar pa bi bilo seveda tudi edino pravilno). Avtor članka nadalje ugotavlja, da se ne javljajo na račun kliringov terjatve naših železnic, ki pa so precej znatne. Tudi špediterska podjetja uživajo razne olajšave. Tako dovoljuje Narodna banka tujim terjatvam, ki obstojajo pri naših špediterskih tvrdkah, izravnavanje takih dol-

Iz delovanja Združenja trgovcev v Ljubljani

Sekcija trgovcev z galanterijskim blagom

je v seji dne 8. t. m. razpravljala o kolektivni vlogi nekaterih članov, ki zahtevajo najodločnejših ukrepov proti nedovoljenemu trgovanju galanterijskega blaga po raznih krošnjarijih in potnikih.

Sejo je vodil veletrgovec gosp. Oskar Schmitt, upravo Združenja pa je zastopal g. Ivan Bahovec. Po končani debati o krošnjarskem vprašanju se je razpravljalo o mestni uvoznini. Tekom debate, ki je dala mnogo konkretnih primerov sedanjih trdot mestne uvoznine, se je sklenilo, sklicati ponovni sestanek vseh interesentov. Do tega časa pa morajo vsi člani sekcije pripraviti vse gradivo glede predlogov za izpremembo mestne uvoznine, katere bo potem sekcija predložila upravi Združenja. Vsi trgovci z galanterijskim blagom se tudi s tem naprošajo, da predložijo sekciji vse konkretne predloge glede izpremembe mestne uvoznine.

Sekcija trgovcev s spec., kol. in mešanim blagom

je imela svojo redno sejo v četrtek, dne 9. t. m. Sejo je vodil predsednik g. Anton Verbič. Razpravljalo se je o najnujnejših zadevah ter se sprejeli tozadevni sklepi. Odbor je sklenil, da bo v mesecu februarju priredil članske sestanke v krajih, ki po komasaciji pripadajo ljubljanskemu združenju.

Združenje trgovcev za srez Ljubljana-okolica

ima

17. redno letno skupščino v četrtek, dne 23. januarja 1936 ob 8. uri dopoldne v veliki dvorani Trgovskega doma, Gregorčičeva 27

Dnevni red:

1. Poročilo predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Računski zaključek za l. 1935.
4. Poročilo nadzornega odbora.
5. Proračun za l. 1936.
6. Volitev uprave.
7. Samostojni predlogi.
8. Slučajnosti.

Če ob 8. uri dopoldne ne bo navzočih zadostno število članov, se bo sklepalo o predmetih dnevnega reda eno uro kasneje, to je točno ob 9. uri dop., § 374 o. z.

Samostojni predlogi se morajo vložiti pri upravi najkasneje 3 dni pred obnim zborom.

Kdor se ne udeleži skupščine dne 23. t. m., ruši disciplino v naših stanovskih vrstah ter omalovažuje prizadevanje onih tovarišev, ki se nesebično in pošteno borijo za interese vseh ostalih članov. Zato tovariši in tovarišice, vsi na skupščino! UPRAVA.

»Službeni list«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 11. januarja objavlja med drugim: Uredbo o izdaji blagajniških zapisov v znesku 500 milijonov Din — Izpremembo pravilnika o uradnem pokojninskem skladu — Odločbo o zdravniški komisiji za likvidacijo agrarne reforme — Odredbo glede zasebnega kliringa z Nemčijo — Seštavo oddelkov državnega sveta in njih področje za l. 1936. — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Iz zadružnega registra

Vpisala se je Delavska ljudska kuhinja v Kočevju.

Pomen trgovinskih Zbornic v nacionalnem in mednarodnem gospodarskem življenju

V »Privredic«, glasilu zagrebske trg. ind. zbornice je objavil predsednik Mednarodne trgovinske zbornice F. H. Fentener van Vlissingen pomemben članek o pomenu trgovinskih zbornic za narodno in mednarodno gospodarsko življenje. V svojem globokem in znamenitem članku pravi med drugim:

Zgodovina nas na zelo prepričljiv način uči, kako so se ljudje vedno združevali, da bi čim krepkeje poudarili svoje nazore in čim trdnjeje branili svoje interese — bodisi na trgih, forumu ali v okviru srednjeveških cehov, bodisi v trgovinskih zbornicah, ki so nastale zbog vedno večje povezanosti sveta in razvoja zamenjave blaga.

Zgodovina zbornic

Prva takšna zbornica je bila ustanovljena l. 1599. v Marseillen v Franciji, kjer se je tudi rodil merkantilizem. Že naslednje leto ji je podelil Henrik IV. patent. Z naredbjo Ljudevika XIV. iz leta 1701. je bilo zaukazano ustanavljanje trgovinskih zbornic. To gibanje se je hitro razširilo in prestopilo francoske meje. V tej državi, ki je bila tako zelo odvisna od uvoza in izvoza kapitala ter blaga, torej od mednarodne zamenjave blaga, je hitro naraslo število trgovinskih zbornic. Kmalu pa se je čutila tudi potreba po razširjenju delokroga zbornic in tako so nastajale nove organizacije, ki so s fino mrežo prepletale vso državo.

Na Danskem je bila ustanovljena »Merchants Guild of Copenhagen« (trgovska zveza v Kopenhagenu) l. 1655. L. 1742. je dobila s kraljevim dekretom patent.

V Nemčiji so obstojale v mestih Hanse v drugi polovici 17. stoletja trgovinskim zbornicam podobne organizacije. Tako n. pr. leta 1665. ustanovljena »Commercedeputation« v Hamburgu. Najstarejše resnične trgovinske zbornice pa je ustanovil Napoleon l. 1802. v Kölnu, Krefeldu, Aachenu in Stolbergu.

Prva trgovinska zbornica v Združenih državah Sev. Amerike je bila ustanovljena l. 1768. za mesto New York in po proglasitvi neodvisnosti je postala trgovinska zbornica za vso državo New York. To je najstarejša neodvisna trgovinska zbornica na svetu, ki ni dobila nikake subvencije niti podpore od vlade. Danes so ameriške trgovinske zbornice, katerih je nad 1000, združene v veliki zvezi National Chamber of Commerce of the U. S. A.

Ceprav ni starost trgovinskih zbornic neovrgljiv dokaz njih pomembnosti, vendar se tudi že samo v tem vidi upravičenost njih obstoja. Neutajljiva činjenica njihovega razvoja po vsem svetu — in to razvoja, ki je kljub raznim izpremembam vladavine v vseh državah vendarle napredoval — njih hitra prilagoditev pogojem proizvodnje in zamenjave blaga, vse to dokazuje, da je ustanova trgovinskih zbornic življenjska potreba.

Trgovinske zbornice, ki so se tekom stoletij izkazale kot koristne, postajajo naravnost neobhodno potrebne danes, ko prepletenost gospodarskih in socialnih vprašanj donaša s seboj množico vprašanj, ki čakajo na svojo rešitev.

V današnjem času so trgovinske zbornice potrebne, ker zbirajo življenjske sile države. Močna in krepko organizirana zbornica je danes važen činitelj v pogonu narodnega gospodarstva. Njen vpliv se ne razteza samo na materialno področje, temveč se kaže tudi v moralnem pogledu, ker deluje kot iniciator in kot razsodnik. Vsako trgovinsko in industrijsko podjetje, ki hoče razširiti svojo delavnost izven mej svoje države, ima v

zbornici prijatelja, ki ga ne samo opominja na njegove dolžnosti, temveč ga tudi zastopa in brani njegove interese. Zbornica ne deluje torej samo kot zastopnik lokalnih gospodarskih interesov, temveč tudi kot element, ki oživlja vse gospodarstvo.

Trgovinske zbornice vpostavljajo zvezo med gospodarstvom in trgovinsko politiko. Vlada določa trgovinsko politiko in njene smernice, po katerih je treba postopati. Toda te smernice je treba izvesti v praksi in tu nastopajo zbornice.

Zbornice, katerim pripadajo člani vseh gospodarskih panog morejo zlasti:

- izraziti potrebo trgovine in industrije,
- zboljšati metode proizvodnje, prometa, transporta, razdelitve dobrin, carin in zakonodaje,
- sodelovati pri izpolnitvi narodnega gospodarstva,
- opozarjati vlade na splošne gospodarske potrebe in na vprašanja, ki zlasti zadevajo industrijo, trgovino in obrt,
- informirati in poučevati javno mnenje in končno

med svojimi člani z izmenjavo misli doseči, da vsi spoznajo, da je interes splošnosti pred interesom posameznika.

Pri poudarjanju in obrambi teh interesov ko tudi pri izpolnjevanju svojih drugih nalog, ki so jih zbornice prevzele in katere jim je država zaupala, je vendarle načelo samouprave neobhodno, to je stanovskega in od države neodvisnega poslovanja. To načelo mora ostati vedno odločilno.

Zbornice so torej organizacije, ki morejo zaradi svoje neodvisnosti, svoje objektivnosti in ugleda postaviti mesto individualistične anarhije metodo, ki obsega vsa prizadevanja za neposredno ali posredno izboljšanje usode vseh. V svoji današnji obliki izražajo zbornice idejo velike stanovske zajednice. V prav nobenem primeru niso ovira strokovnim organizacijam raznih panog gospodarskega življenja. Nasprotno, zbornice sprejemajo od njih podnet in nove sile, da jim te v drugi obliki kasneje vrnejo. Zbornice samo delo teh organizacij dopolnjujejo, in sicer po splošno priznanem načelu ohranitve ravnovesja.

Da se ta cilj zbornic okrepi in da se morejo posamezna skupna vprašanja razpravljati po enakih pravilih, so skoraj zbornice ene države navadno združene v državni zvezi zbornic.

Mednarodno sodelovanje zbornic

Delovanje zbornic se ne končuje na meji države. Tudi v okviru mednarodnih gospodarskih odnosov igrajo zbornice veliko vlogo.

Današnje gospodarsko življenje postaja vse bolj zavozljano. Vsak dan nastajajo nova vprašanja, ki izhajajo iz težkoč, s katerimi se mora boriti mednarodna trgovina. Zato so morale trgovinske zbornice več ko enkrat prekoračiti državne meje. Potreba zastopanja in obrambe interesov narodnega gospodarstva v tujini, potreba ustvarjanja zdraviljivih odnosov med raznimi narodnimi gospodarstvi — vse to je privedlo do ustanovitve trajne mednarodne organizacije trgovinskih zbornic.

Od vseh nacionalnih gospodarskih organizacij so bile trgovinske zbornice prve, ki so spoznale potrebo in važnost mednarodnega sodelovanja. Od začetka 20. stoletja so zbornice redno vsako drugo leto imele skupne kongrese (Liège 1905, Milan 1906, Praga 1908, London 1910, Boston 1912, Pariz 1914). Ni mogoče dovolj naglasiti dalekosežnih zaslug, ki so jih ti kongresi izkazali gospodar-

skim krogom z uresničenjem ideje mednarodnega sodelovanja. Čeprav se je na teh kongresih manifestirala istovetnost določenih funkcij zbornic, čeprav se je manifestirala nujnost gospodarskega ravnovesja, vendar niso mogli doseči ti kongresi popolnoma trajne uspehe. Njih delo ni bilo zaokroženo, ker je manjkalo stalno tajništvo, ki bi skrbelo za nadaljnje vodstvo poslov med 2 kongresoma. Že pred vojno se je pokazala potreba ustanovitve organizacije z večjo močjo in avtoritetom. Naravnost nujno pa je bilo to po velikem preobratu, ki ga je dala vojna. Eden od ciljev Mednarodne trgovinske zbornice je tudi ta, da zadosti tej nujnosti. V okviru njene širkega delokroga nadomeščajo njeni kongresi predvojna posvetovanja trgovinskih zbornic.

Na ta način odgovarja Mednarodna trgovinska zbornica z zgodovinskega stališča splošni ideji zbornic in v mednarodnem okviru nadaljuje skupno akcijo nacionalnih zbornic, ki so organsko vključene v njen sistem. Naravno je, da niso zbornice v vseh državah enako globoko ukoreninjene. Kjer pa ima sistem trgovinskih zbornic za seboj daljšo preteklost in kjer so zbornice združene v državno zvezo, tam igra ta zveza vedno važno vlogo v delavnosti svoje nacionalne skupine Mednarodne trg. zbornice. Znano je, da tvorijo nacionalne skupine M. T. Z. neobhodno potrebno zvezo med posameznimi državami in osrednjo organizacijo M. T. Z. Če nacionalne skupine Mednarodne trgovinske zbornice tudi v resnici uspešno zastopajo v dotičnih državah posamezne gospodarske panoge, se mora to zahvaliti organski zvezi med nacionalnimi trgovinskimi zbornicami in nacionalnim skupinami v posameznih državah.

Med idejo in ustanovitvijo nacionalnih trgovinskih zbornic, ter Mednarodne trg. zbornice obstoje torej historične in organske sorodnosti. Če pomeni Mednarodna trg. zbornica, zgodovinsko pogledana, nadaljevanje in razširjenje prvotne ideje trgovinskih zbornic, potem pomeni organsko prenos dela iz nacionalnega okvira na mednarodno področje. Če je danes Mednarodna trg. zbornica najvažnejša mednarodna gospodarska organizacija, potem se razume samo po sebi, da je to zasluga njenih članic, a v prvi vrsti nacionalnih trg. zbornic.

Mednarodna trgovinska zbornica ne vodi nikake samovoljne svetovne gospodarske politike. Njeno delo ima nasprotno za podlago skupno voljo posameznih nacionalnih gospodarstev. Pri tem pa daje splošnim interesom svetovnega gospodarstva do neke mere prednost pred posameznimi nacionalnimi interesi. To prvenstvo pa ni niti najmanj na škodo nacionalnih gospodarstev. Nasprotno! Univerzalnost gospodarske krize je dokazala, da nimamo koristi od zapostavljanja sosed, ker mora prepletenost odnosov rujno pokazati škodljivost takšnega zapostavljanja sčasoma tudi na druga gospodarstva in na vse zadnje tudi na same začetnike. Danes bolj ko kdajkoli potrebujejo tako posamezniki ko narodi trgovinsko zbornico in Mednarodno trg. zbornico kot

silo, ki vpliva na javnost, kot silo akcije za svetovanje vladam in

kot silo za ustvaritev boljšega in bolj zdravega gospodarstva.

Trgovinske zbornice so utrdile in dokazale svojo vrednost ter se v nacionalnem kot v mednarodnem okviru udeležujejo kot nosilke miru in napredka.

Politične vesti

Narodna skupščina se bo sestala dne 20. januarja, nakar bo takoj začel finančni odbor s proučevanjem proračuna.

Ker je grška vlada sklenila, da sprejme zopet v službo bivše venizelistične uradnike, je nastalo med pristaši bivše monarhistične skupine veliko nezadovoljstvo.

Grški vojni minister Papagos je izjavil, da je sicer zunanje politični položaj zelo napet, da pa je Grška pripravljena na vse možnosti.

V grška pristanišča je prišlo 7 angleških bojnih ladij. Italija je zaradi tega močno vznemirjena ter z vso naglico utrjuje dodekaneške otoke. Listi namreč poročajo, da bo Grčija dobila od Anglije otok Ciper ter da bo Anglija tudi delala na to, da dobi polovico dodekaneških otokov Turčije, polovico pa Grčija.

»United Press« poroča, da zagovarja del angleških politikov milejšo politiko proti Italiji, ker bi sicer nastala nevarnost, da pride do skupnega nastopa Nemčije in Italije glede nove razdelitve kolonij. V tem primeru bi se tudi Japonska pridružila Nemčiji in Italiji.

Vsi obrambni ukrepi za primer napada italijanskega brodograditeljskega podjetja na angleško bodo do 20. januarja končani, kakor poroča angleški list »Daily Herald«. 20. januarja pa se sestane tudi Svet Zveze narodov.

Italijanski listi so izgubili v svoji polemiki z Angleži vsako mero. Divje napadajo Angleže in jih psujejo z najgršimi izrazi. Tako pišejo, da so Angleži hinavci in krvočelneži, da spadajo k morilski bratovščini, da so tolovaji, tatovi in verižniki. Ni dokaz sile to divje psovaje.

Etiopske čete so zavzele že skoraj vso pokrajino Tembien. Čete rasa Kasa in rasa Deste so namreč izkoristile neugodno vreme in udarile na Italijane, ki niso njihovega napada niti najmanj pričakovali. Italijani so se morali v naglici umakniti ter so morali prepuštili Etiopcem velikansko število težkih topov, tankov ter tovornih in oklopnih avtomobilov. Italijanskim četam v Makali bodo Etiopci kmalu prišli v hrbet. Italijani v svojih poročilih seveda etiopske uspehe zanikajo.

Na somalski fronti se je začela tako pri Dolu ko v Ogadenu velika bitka, v kateri se je borilo na obeh straneh nad 100.000 vojakov. Po večerni borbi je ras Desta pri Dolu premagal Italijane, ki so se morali umakniti. Etiopci so zaplenili 69 težkih strojin, več tankov in tovornih avtomobilov.

Ujete italijanske oficirje in vojake, ki so bili iz ogadenske fronte prepeljani v Harar, je obiskal etiopski prestolonaslednik in jih obdaroval z obleko in hrano.

Sto tisoč novih vojakov pošlje italijanska vlada v Etiopijo, da bo na severni fronti skupno 300.000, na južni pa 100.000 italijanskih vojakov.

Dezertacije Nemcev iz Južne Tirolske se vedno bolj nadaljujejo. Casopisi poročajo, da je število vojaških beguncev iz Južne Tirolske naraslo že na 3000. Po vesteh angleških listov se je upril cel bataljon Alpincev, ko je zvedel, da mora v Afriko. Med begunci so v velikem številu tudi vojakli italijanske narodnosti.

Angleški guverner na Malti je izgnal več Italijanov zaradi italofilske propagande. Pouk v italijanskem jeziku je guverner obenem ponovno omejil.

Prihodnji teden odpotuje avstrijski kancelar dr. Šušnik v Prago, kjer bo v industrijskem klubu imel predavanja. Pravi namen njegovega potovanja pa je, da doseže sporazum s praško vlado glede obrambe avstrijske neodvisnosti, če Italija ne bi hotela ali mogla več nastopiti v njeno obrambo tako ko doslej. Odpoklic puštrske divizije iz Južne Tirolske smatrajo v diplomatskih krogih kot italijansko grožnjo, da se bo desinteresirala v avstrijskem vprašanju. To naj bi bil hkrati italijanski odgovor na francosko-angleški vojaški sporazum.

Nemčija bo baje izjavila, da pomeni francosko-angleški sporazum kršitev locarnskega pakta. Ta izjava ji bo služila kot preteza, da je upravičena poslati vojsko v demilitarizirano cono.

Japonci zahtevajo na pomorski konferenci v Londonu, da se jim prizna pravica do enako močnega brodograditeljskega kakor ga imajo USA. Najbrže bo radi tega pomorska konferenca brezuspešna.

24urno splošno stavko so proglasili v Buenos Airesu levičarski elementi. Stavko so izkoristili komunisti v odkrit upor, da je moralo nastopiti vojaštvo. V bojih je padlo več ljudi, med njimi 3 policisti.

Dr. Fr. O—n.

Za sanacijo narodnega gospodarstva

Gospodarska kriza v državi je v naravni odvisnosti od svetovne gospodarske krize. Toda to velja le v nekem oziru in obsegu, kakor n. pr. v razmerju izvoza in uvoza ter glede cen na svetovnih tržiščih, ki deloma vplivajo tudi na cene našega notranjega trga. Zato se pri vprašanju, kako rešiti notranjo gospodarsko krizo, ne smemo enostavno izgovarjati na svetovno krizo, kadar bo ta rešena, pa bo podana tudi rešitev notranje gospodarske krize. Tako sklicevanje bi kazalo pomanjkanje samostojne iniciative in potrebne gospodarske zrelosti.

Razčlenimo tedaj in presodimo nekaj komponent naše domače gospodarske krize!

Obtok denarja in Narodna banka

Za obtok v notranjosti države je določeno okrog 5 milijard. To dá pri današnjem številu prebivalstva 15 milijonov 334—Din na osebo. Ako se primerja ta količina obtočenega denarja v naši državi z onim v drugih državah, vidimo, da imajo te več za obtok določenega denarja. Če se naj iz tega izvaja upravičenost, da bi mala, vsaj kratkotrajna inflacija ne škodovala je drugo vprašanje. Vsekakor pa je to vprašanje deloma potrjeno, kar dokazuje tudi okoliščina, da je pomnožila pred kratkim osrednja vlada množino obtočnih denarnih sredstev z izdajo državnih blagajniških zapisov do zneska 500 milj., dasi gre pri tem v bistvu za državno notranje posojilo.

Res je dalje, da gori označena mala osebna kvota ne cirkulira v gospodarskem prometu, ker moramo računati, da se nahaja okrog 1 milijarde Din v inozem. tresorih, ravno toliko pa je te zavirane denarja pri zasebnikih širom države. Tako preostanejo samo tri milijarde, kar da na osebo približno Din 200—obtočne kvote. To pa je popolnoma nezadostno, tembolj, ker se tudi te tri milijarde ne nahajajo v pravi cirkulaciji. Velik del te vsote leži namreč stalno v blagajnah naših denarnih central: Narodne banke, Poštne hranilnice, Državne hipotekarne banke. V izkazih opazujemo silno visoke zaloge. Pomanjkanje denarja tudi ni moglo odpraviti tistih 200 milijonov bonov, ki se jih poslužuje Nar. banka.

Zato so tudi nastopile posledice tega nezadostnega denarnega obtoka kakor: nelikvidnost denarnih zavodov, tako da so mnogi šli pod zaščito in da govorimo o zariznjenih kreditih; na drugi strani vidimo nakopičevanje denarnih sredstev pri drugih denarnih zavodih v namenu, da bi imeli za svoje vlagatelje in druge kliente vedno zadostne množine denarja na razpolago; nadaljnja posledica je bila ta, da je gotovinski promet nadomestil v veliki meri kreditno gospodarstvo.

Vse to so nezdravi pojavi, ki so rodili splošno nezaupanje in nesigurnost na denarnem in gospodarskem trgu. Okoliščina, da vlagatelji, kadar potrebujejo denar, ne morejo dobiti potrebnih vsot ali le nezadostno iz denarnega zavoda, plaši zopet imetnike denarja, da ga ne nalagajo, dasi jim je doma v večni nevarnosti pred tatovi in požarom. Zato tudi denarni zavodi ne morejo opravljati svojih poslov in dajati večjih kreditov. In ta cirkulus gre naprej. Industrialec, trgovec je primoran sam skrbeti za likvidna sredstva ter je prešel pretežno k gotovinskemu prometu. Najraje sprejema gotovino in drži to zopet doma,

da jo ima vedno na razpolago, ker bi ne mogel sicer redno plačevati svojih naročil, ki se plačujejo običajno per casa.

Prvo od pomoči opisanemu nedostatku bi moral nuditi oni faktor, ki je poklican, da bodi motor in regulator vsega narodnega in s tem tudi državnega gospodarstva, to je Narodna banka. Toda ta je odpovedala. Ko se je denarna kriza v severnih predelih naše države prvič občutneje pokazala v letu 1931, bi bilo zadostovalo četrt milijarde (morda nekaj več), toda Narodna banka te vsote ni dala ogroženim denarnim zavodom na razpolago, marveč je kmalu kreditne ške skrčila. Zato je potrebna taka preustrojitev Nar. banke, da bodo bolj varovani interesi vse države, k čemur bi pripomoglo tudi na novi osnovi urejeno nadzorstvo vlade, ki ga opravlja danes posebni vladni komisar.

Od mnogih strani pa se je tudi predlagalo, da izda država državne bankovce, s katerimi bi se plačali vsi kmečki dolгови in bi bili ti bankovci krpi tudi s hipotekami dolžnikov. Vsekakor ima ta predlog mnogo dobrih strani in ga je zato upoštevati.

Javna dela

Brez delavnosti in podjetnosti ni gospodarskega življenja, ni denarnega prometa. Skoro vse države so že rešile problem velikih javnih del. Tako tudi Českoslovaška in Poljska, ki sta z javnimi deli poživile narodno in državno gospodarstvo. Gospodarska umetnost je pri tem samo ta, da je treba premagati težave prve nabe denarja. Nato se ta denar porabi za investicije po izdelanem načrtu, s pametno finančno politiko pa je poskrbeti, da se zopet vrača potom davčnih objektov in subjektov v določeni meri nazaj v državne in banovinske blagajne. Od tu naj gre zopet pretežno za nove investicije.

Da se zagotovi opisani krogotok investicijskega denarja, je trajno vzdrževati in dolirati že ustanovljene državne in banovinske fondе v potrebni višini.

Takih javnih potreb je pri nas vse polno. Posebno nam je zvečati naše morje z zaledjem po gostejši in boljši mreži železnice in avtomobilskih cest. Te transverzalne, vodeče čez državno ozemlje in segajoče do državne meje, naj omogočajo čim hitrejši, čim udobnejši in čim cenejši blagovni in osebni promet tako v notranjosti države kakor v tranzitu. Vse naše krasne pokrajine, vse skrbno vodene tujsko-prometne organizacije ne bodo privabile trajno tujcev k nam, dokler so naše ceste v takem stanju, da se letoviščarji in izletniki, ki pridejo našo državno mejo, najrajši obrnejo nazaj na lepe avstrijske in italijanske ceste.

Ako sta zmogli Avstrija in Italija gradbo prvovrstnih prometnih cest, moremo to storiti tudi mi ob potrebni finančni organizaciji. Zato je deloma že započeta dela te vrste (izboljšanje državne ceste Ljubljana—Kranj, trasiranje in naprava ceste Ljubljana—Sušak) pospešiti brez nepotrebnih ovir ter oživotvoriti komunikacije povsod v državi, kjer so potrebne. (Transverzalna železnica od severovzhodnega dela Dravske banovine in od Ljubljane na morje.) Od lani sklenjenega posojila 1 milijarde smo dosedaj emitirali šele prvo tranšo 100 milijonov za javna dela.

Dosedanji sistem pa, ko so se za javna dela namenjeni krediti (bili itak niso veliki) trošili večkrat za majhne naprave, ne smejo več veljati, ker se sicer ta denar izgubi brez vidnega haska.

Državni dohodki in izdatki

Kakor v drugih državah, se bje tudi v naši v zadnjih letih borba za ravnovesje v javnih proračunih, zlasti v državnem. Dohodki padajo leto za leto, a izdatki so ostali v glavnem isti. V takem položaju je težko ustvarjati uravnovešene proračune in gospodariti po njih. Često se pokaže sredi proračunskega leta, da so bile posamezne vrste dohodkov previsoko proračunane. Državna uprava je potem prisiljena, delati dodatne proračune, jemati kratkoročna posojila in — štediti, štediti.

Kaj velja v tem pogledu?

Predvsem je jasno, da pojema spricho gospodarskega zastoja tudi davčna moč. Dokler ne poživimo gospodarskega življenja s primernimi ukrepi: z velikimi javnimi deli, z gojitvijo takih gospodarskih panog, kjer se da doseči in zvišati izvoz, s povečanjem kupne moči prizadetih slojev; dokler ne spravimo denarno cirkulacijo in kreditne razmere v red, tako dolgo ni računati na povziranje splošnih in državnih dohodkov. Štednja pri javnih korporacijah pa sploh ni vedno priporočljiva, dasi se v dobi gospodarske in denarne stiske proglašajo prav štednja že nekaj let kot modrost vseh finančnih modrosti. Štednja v javnih proračunih (državnem, banovinskem) je, ako se pretirava, napačna spricho gospodarske dogme, da brez aktivnosti in delavnosti ni življenja, ni prometa, ni denarja. Javni proračuni bi smeli tedaj v splošnem črtati le docela nepotrebne izdatke, ne pa izdatke, namenjene v produktivne namene. Pomisliti je, da bi se moglo ob naraščajočem zmanjševanju javnih proračunov gospodarsko življenje docela uničiti.

Načelo štednje pa velja za privatne osebe, katerih prihranki naj se nalagajo v denarnih zavodih, da morejo od tam nastopiti pot oplojevanja narodnega gospodarstva.

Druga sredstva za dvig gospodarstva

V kratkem se bo začel obravnavati državni proračun za l. 1936/37. To bo zopet iskanja po dohodkih in ugiibanja glede zniževanja izdatkov. Mnogo brige bi nam bilo prihranjenost, če bi gospodarili po že tolikokrat zahtevanem načrtnem gospodarstvu, če bi upoštevali razne dosedaj po gospodarskih korporacijah in po posebnih anketah izdelane programe in resolucije za sanacijo narodnega gospodarstva.

Važen del načrtnega gospodarstva bi moralo tvoriti tudi vprašanje revizije tujega kapitala v naši državi, ki izrablja naše rude in deloma vodne sile. Med državo in tujimi družbami sklenjene to stvarne pogodbe predvidevajo razne davčne in carinske olajšave v škodo države. Ker te tuje družbe običajno tudi delavstvo slabo plačujejo, črpajo iz naših zakladov letno stomilijonske dobičke, ki izginjajo za državnimi granicami. Družba, ki izrablja svinčeni in cinkovi rudnik Trepče, izkazuje sama 72 milijonov dobička v letu 1934/35.

Postopoma bo treba te pogodbe stornirati, da bomo imeli mi korist od našega prirodnega bogastva, a ne tujci.

Poglavje zase je dalje način oddaje državnih dobav. Tu je potrebno omiljenje pogojev in še kaj, tako da bodo mogle biti deležne večjih javnih dobav tudi domače tvrdke. Potem bo zmanjšana nevarnost, da bi bila država oškodovana, n. pr. pri oddaji železniških zgradb, o čemur se je pred par leti vodila ljuta polemika v

narodni skupščini, kjer je interpelant dokazoval, da je bila država oškodovana za 800 milijonov.

Izginiti mora iz našega javnega življenja — vsaj do 90% — tisto, kar tvori tudi ozadje Našičke afe-re, pri kateri je bila država oškodovana za ca. 200 milijonov na prikrajšanih davkih in taksah.

Ako izboljšamo svoje gospodarstvo v smislu prednjih izvajanj, se bodo začele državne blagajne vidoma polniti in vlada ne bo več v taki sili, da bi posegala še dalje po priljubljenem finančnem receptu — redukciji uradniških plač. Ker se cene potrebščinam niso sorazmerno znižale, pomeni redukcija uradniških prejemkov ogrožanje socialnih eksistenc in oškodovanje javnega gospodarstva, ker zastaja denarni promet.

Politika in gospodarstvo

Politično in gospodarsko življenje je tesno povezano in se dostikrat ne da ločiti drugo od drugega. Jasno je, da more gospodarstvo prosperirati le v urejenih političnih razmerah, ko se vse sproščene sile morejo posvetiti konstruktivnemu delu in napredovanju. Ker pri nas izgradnja notranje-politične ureditve še ni dokončno izvedena in se vrše neprestano trenja in borbe med stran-

kami in strujami, se je tudi gospodarstvo radi prevelike izrabe energije za politiko močno zanamirilo.

Zato z rešitvijo perečih političnih problemov (široke samouprave) ni odlašati. Ako pa so trenutne težkoče in difference prevelike, da bi se moglo priti ob medsebojni popustljivosti in strpljivosti do zaželenega rezultata, potem si dajmo v politiziranju vsaj toliko duška, da moremo rešiti, strnivši vse delavne sile, vsaj najvažnejša in najnujnejša gospodarska vprašanja po načelu primum vivere, dein philosophari (politicari); prvo je kruh!

Če bo zavladovalo zopet živo, plodono gospodarstvo življenje, prekrvaveno s potrebnimi socialnimi reformami, bo to vplivalo tudi na omiljenje politične napetosti, odpravila se bo brezposelnost in sedanja stiska. Izginil bo mnogi vir nezadovoljstva, ki učinkuje razdiralno v državno-političnem pogledu.

Čas je, da se strnejo vse sile, vse organizacije, vsi deli naroda k vzajemnemu delu pod zastavo gospodarske enakopravnosti in skupnosti; one zapreke pa, ki ovirajo našo gospodarsko konsolidacijo, je treba neusmiljeno pregaziti in podreti.

Drž. blagajna in kriza

Nauk dveh franc. ministrov pred 200 leti

Iz zgodovine se more človek mnogo naučiti, če ima seveda pravo voljo, da njene nauke upošteva. A kdor tega ne dela, ne ravna pametno, ker ljudje so v glavnem vedno isti in zato se tudi zgodovina ponavlja. Tako tudi ni gospodarska kriza iznajdba povojne dobe, temveč je človeštvo preživelo že celo vrsto težkih gospodarskih kriz. Posebno dve težki krizi sta zadeli Francijo ob nastopu Henrika IV. in Ludvika XIV. Kljub temu pa pomeni doba njune vlade eno najbolj srečnih dob v Franciji. To pa zato, ker sta si znala oba kralja izbrati prave ministre, ki sta jim potem tudi dala moč, da sta to, kar sta smatrala za pravilno, mogla tudi izpeljati.

Ko je nastopil prestol Henrik IV. je bila Francija čisto razrušena zaradi verskih in državljanskih bojov. Henrik IV. je tedaj imenoval za finančnega ministra barona Maximiliena de Béthunea, ki naj bi izpeljal geslo Henrika IV., da mora tudi najbolj revni kmet jesti v nedeljo pečenko. Baron Béthunski je to nalogo tudi izvedel. Črtal je vse nepotrebne izdatke in se ni ustrašil nastopiti tudi proti razsipnosti, ki je vladala na dvoru Henrika IV. Tudi francoski kralj sam je moral omejiti svoje izdatke. Je pač stara resnica, da se s štedenjem samo pri revežih, ki itak nič nimajo, tudi nič ne doseže. Nato je začel z energično roko delati za gospodarski dvig dežele. Razrušena mesta je začel obnavljati, podpiral je trgovino in obrt, da sta ti dve važni panogi narodnega gospodarstva zopet zacveteli. Zboljšal pa je tudi davčno službo in davčna bremena pravilneje razdelil. Na ta način se mu je posrečilo, da je plačal za takratne čase ogromni državni dolg v višini 200 milijonov liver. A pri tem je imel še denar za nove ceste in kanale. Ze baron de Béthune, ki je bil pozneje povišan v vojvodo Sully, se je zavedal, da je dobro cestno omrežje pogoj za napredek narodnega gospodarstva. Zgodovinska zasluga vojvode Sully je tudi, da je vpeljal v Francijo gojitev sviloprejk.

Henrika IV. je ubil verski blaženi Ravailiac, vladarica je postala njegova vdova Marija Medici in intrigantom se je takrat posrečilo, da so vrgli vojvodo Sullyja kot finančnega ministra. Kmalu nato so bile tudi državne blagajne prazne.

Tudi ob nastopu Ludvika XIV. so vladale težke razmere. Plemstvo, organizirano v tako imenova-

ni frondistični zaroti, se je upiralo, ljudstvo je bilo davčno izmzgano, državne blagajne prazne, ker kardinal Mazarin, ki je dejansko vladal za časa mladoletnega kralja, je bil velik diplomat, a slab finančnik. Po smrti Mazarina je Ludvik XIV. napravil za finančnega ministra Colberta, pa čeprav je bil sin navadnega trgovca.

Slika, ki se je nudila Colbertu ob prevzemu davčne uprave, je bila obupna. Davki so se prodajali, vladal je najbrezobzirnejši protekcionizem, davčni privilegiji so napravili v vsak davčni predpis globoke luknje, davčni uradniki pa bili brezvestni. Tedaj je nastopil Colbert in napravil čudež, da je v kratkem času spravil francoske finance v red. Napravil je energično konec vsem nerednostim v davčni upravi, odpravil vsak protekcionizem, uradnikom pa zvišal plače, da so bili za korupcijo nedostopni. Vsake njegove odredbe danes sicer ne bi podpisali, pač pa njegovo osnovno načelo, da je treba najprej okrepiti narodno gospodarstvo in šele potem je mogoče dobiti večje davke. Colbert je v ta namen izdelal ves sistem, ki je po njem dobil ime colbertizem, ki se pa danes navadno imenuje merkantilizem. Vsem, ki so ustanavljali nova podjetja, je dovoljeval velike davčne olajšave, zboljšal je cestno omrežje, zlasti pa pospeševal zunanjo trgovino in v ta namen zelo izboljšal trgovinsko mornarico, da je ta postala tretja na svetu. Zalbog pa je služilo vse to, kar je zbral Colbert denarja, v prvi vrsti za Ludvikove vojne in tako so že takrat govorili, da zapravi maršal Louvois (znameniti graditelj trdnjav) vse to, kar spravi skupaj finančni minister Colbert.

Bodi že sodba o delu obeh izrednih finančnikov, vojvode Sullyja in Colberta, kakršnakoli, vendar je eno neovrgljivo: Oba sta dokazala, da je mogoče napolniti državno blagajno le, če se najprej napolnijo žepi davkoplačevalcev. Zato sta podpirala obrt in trgovino ter industrijo, zato sta dobro plačevala uradnike in zato nista trpela ne privilegijev (razen za nova podjetja), ne protekcionizma, a tudi nobenega nepotrebnega zapravljanja. In ta svojja načela sta branila tudi proti najvišjim ljudem in zato zmagala. Tako sta nam zapustila svetel zgled, kako se premaga kriza.

Cene so se zopet dvignile

Oddelek za proučevanje gospodarskih vprašanj pri Narodni banki je objavil indeksne številke za cene na debelo za mesec december. V primeri s prejšnjim mesecem ter decembrom 1934, so se gibale cene za posamezne proizvode tako-le:

	dec.	nov.	dec.
	1934	1935	1935
rastlinski	57,9	82,5	85,5
živalski	55,8	58,9	59,4
mineralni	78,6	81,1	81,1
industrijski	64,9	69,4	69,5
totalni indeks	62,3	71,2	71,6
uvozni	68,0	72,5	72,1
izvozni	60,1	68,4	68,8

Za celo točko so se dvignile cene rastlinskih proizvodov, ki so tudi relativno najbolj napredovale.

Tudi cene živalskim proizvodom so se popravile, čeprav ne v tej meri ko rastlinskim. Žitnorodni kraji imajo zato tudi od dviga cen glavni dobiček. Cene so se sedaj nekako približale cenam v l. 1931.

Svetovne borze z optimizmom v novo leto

Na velikih zapadnih svetovnih borzah je v preteklem letu prevladovalo optimistično razpoloženje, čeprav je ostala politična situacija prav tako napeta kakor je bila. Toda vesti o bodočih višjih dividendah so dvignile papirje, da so tečaji v splošnem napredovali, kakor kažejo te številke:

Koncem 1927	7.12.	8.12.	4.1.
= 100%	1935	1935	1936
London	77,3	75,3	76,8
Pariz	50,7	50,3	50,8
Bruselj	34,4	34,4	34,9
Berlin	34,7	34,6	34,8
Amsterdam	39,0	39,4	40,1
Curich	36,9	36,8	37,6
Stockholm	16,6	16,4	17,0
Praga	70,7	71,8	74,8
Dunaj	41,4	41,4	41,9
Milan	93,7	94,6	89,5
New York	85,3	84,4	86,2

Na podlagi teh številk izračunani mednarodni borzni indeksi so narasli na 53,9% ter s tem presegel v avgustu s 53,4% doseženo najvišjo višino v letu 1935.

cen pričakovali nekateri še nadaljnje znižanje cen in zato sploh niso nič kupovali. Zbog tega je trgovina precej trpela. Vendar pa je akcija vlade v glavnem dosegla svoj namen, da je namreč prilagodila cene kmetijskih pridelkov cenam industrijskih izdelkov ter s tem povečala kupno moč prebivalstva. Se vedno pa je na Poljskem 177 kartelov in med temi 35 kartelov za gradbeno stroko. Ko bo zlomljena moč tudi teh zadnjih kartelov, bo oživela tudi gradbena delavnost.

Kmetijska razstava v Dubrovniku

Te dni je bila v Dubrovniku otvorena razstava južnega sadja in drugih pridelkov iz treh južnih dalmatinskih krajev. Skupno razstavlja 206 razstavljalcev. V glavnem je razstavljeno: olje, fige, pomaranče, limone, rožiči, mandeljni, orehi ter tudi razne predelave teh pridelkov. Razstava je posebno važna, ker bo mnogo pripomogla k izboljšanju kakovosti naših južnih pridelkov.

V Vojvodini več trgovin v letu 1935.

Trgovinsko-industrijska zbornica v Osijeku je izdala svoje poslovno poročilo za leto 1935., iz katerega se vidi, da vojvodinska trgovina ne preživlja tako težkih časov kakor pa slovenska. Dočim izkazuje statistika naše Zbornice stalno padanje števila trgovinskih in obrtniških obratov, izkazuje osi-ješka zbornica celo povečanje šte-
vila obratov, čeprav le v manjši meri. Tako je bilo po statistiki zbornice v Osijeku v l. 1935. prijavljenih novih trgovinskih obratov 124, odjavljenih pa 70, obrtniških obratov je bilo prijavljenih 115, odjavljenih pa 132, gostinskih prijavljenih 201, odjavljenih 195, drugih prijavljenih 310, odjavljenih pa 241; skupno je bilo vseh obratov na novo prijavljenih 750, odjavljenih pa 639, da se je njih skupno število povečalo za 111. V trgovinski register je bilo vpisanih 50 tvrdk, izbranih iz registra pa 8, konkurzi so bili 4, pri-silnih poravnjav izven stečaja pa 8.

Trgovsko-gospodarski leksikon

Izšel je 21. zvezek Trgovsko-gospodarskega leksikona, ki vsebuje geselca od črke »L« do »Li-kvidacija«. Od posameznih gesel so posebno obširno in temeljito obdelana naslednja geselca: ladje, kjer bodo posebno služili tudi znaki o razvrstitvi ladij, nadalje laki ter lan, za katerega je navedena tudi njegova proizvodnja v Jugoslaviji, lavinsko zavarovanje, umetni led, lekarna ter zlasti obširno les, njegova struktura in njegove lastnosti, vrste lesa, mednarodna trgovina z lesom, carine in tarife itd. Tudi destilaciji lesa je posvečeno obširno poglavje. Sploh je o lesu javljena cela vrsta gesel, med temi tudi pregledno napisano geselce o lesni trgovini Jugoslavije. Obširneje govori 21. zvezek Trgovsko-gospodarskega leksikona še o letalskem prometu, o liberaciji, liberalizmu in licencah.

Znova opozarjamo vse bralce na to važno in dobro sestavljeno leksikalno delo.

vsega 161 članov in 3491 dni, na Rabu (Jadran) 124 članov 3563 dni, večina ročni in nekvalificirani delavci. Število oskrbnih dni v vseh bolnicah je doseglo 25 021.

Številčno je na prvem mestu in tudi po stroških prva med boleznimi jetika in je zato ena glavnih skrbi urada sistematična borba proti jetiki s pravočasno pomočjo, s kontrolo in propagando (razstavami).

Izdatki za zdravila so za člane in njih svojece znašali l. 1934. skupaj 3.610.593 Din ali 45-70 Din na člana, to je 9-18% prispevka. Cena recepta je 12-73 Din. Z zdravili razmetavamo neprimerno veliko denarja, in to zlasti za drago inozemsko blago, ki ga je uvedla samo reklama. Dokazati bo treba ljudem, da so solidnejša, cenejša zdravila bolj učinkovita ter končno zavrniti neupravičeno kritiko uradovih zdravil. (Tako pravi poročilo. Op. ured.).

Hranarina je znašala leta 1934 skupaj 10.885.600 Din, to je 27-69 odstotkov predpisa ali na člana 137-77 Din. Število bolnih 44.109 je prejelo hranarino 781.100 dni ob dnevnih stroških 13-94 Din. Povprečno je bolovanje trajalo 17-71 dneva.

Vse podpore članom in svojem skupaj v naravi in denarju so znašale 76-88% predpisanih prispevkov. Ako pristojemo 1/4 milijona Din zaostankov, tedaj vidimo, da so prejeti zavarovalci več, nego so vplačali in je zato urad kril ostale stroške s posojili od ne-zgodne blagajne.

Osebe Okrožnega urada

Skupno število nameščencev je bilo v l. 1934. 195 ali za vsakih 451 (leto prej 457) zavarovancev eden. Ekspozituro je od teh do-deljenih 23 oseb. Močna fluktuacija zaposlitve je povečala obseg poslov. Izprememb je bilo 382.726, ob tem pa na člana odpadajoči izdatki za upravo niso presegli 60-26 dinarja, kar je dokaz, da prejemki osebja niso pretirani, saj so povprečno znašali le Din 2034-90 in skupaj le Din 4.761.633-25, to je 11-82% vseh izdatkov. Zdravnikov je urad imel 160 s skupnimi prejemki Din 4.654.849-22.

harva, plesira in kemično snazi oblike, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 3.
Telefon št. 22-72.

Dobave - licitacije

Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do dne 15. januarja ponudbe za dobavo 70 kg elektrod in do dne 22. januarja o dobavi ogljenih krtač za parne turbine BBC.

Obče odeljenje direkcije drž. železnice v Ljubljani sprejema do dne 18. januarja ponudbe za dobavo 12.000 pol konceptnega papirja in 900 pol rjavega kartona.

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 26. januarja ponudbe o dobavi borovih gred za jarbole.

Komanda podmorničke flotilje v Tivtu sprejema do dne 30. januarja ponudbe za dobavo električnih žarnic.

Licitacije:

Pri ekonomskem odeljenju gen. direkcije drž. železnice v Beogradu bo dne 21. januarja l. javna ofertna licitacija za dobavo 4 strojev za rezanje navojev na vijake in matice; dne 22. januarja za dobavo stroja za preizkus spiralnih in polžastih vzmeti za lokomotive in vagona; dne 23. januarja za dobavo 26.395 železnih cevi (vodo-grelnice, pregrevalne in dimne cevi) in 114 manesmanovih cevi; dne 7. februarja za dobavo materiala za postajo za preizkuševanje električne vagonске razsvetljave; dne 8. februarja za dobavo 955 kg lanenega olja, 262.263 kg firneža, 25.350 kg terpentinskega olja, 15.837 kg sikativna in 511 kg rume-nega selaka; dne 10. februarja pa za dobavo 27415 tone koksa in 1987 ton kovaškega premoga.

Razvoj delavskega zavarovanja v Sloveniji

Iz letnega poročila OUZD

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani je lani po osmih letih spet izdal podrobno letno poročilo o svojem delovanju, in sicer za l. 1934., hkratu pa podal sintetično poročilo o svojem dosedanem razvoju in izkušnjah. Že prvi pregled obširne knjige nam pokaže, da je bilo poročilo informativno že nujno potrebno, zlasti še zaradi krize socialnega zavarovanja, ki je občutno načela že same temelje ljubljanskega OUZD. Doslej je urad že osem let pošiljal v javnost le kratke delne preglede o gibanju zaposlenosti in delavskih mezd; tako iz vrst delavstva ko tudi iz vrst delodajalcev in iz vrst zdravnikov pa smo prav v teh letih slišali največ važnih pritožb zoper zavarovanje samo ali zoper dosednji sistem poslovanja. Vsa leta gospodarske krize je dejansko naše delavsko zavarovanje bredlo v največjih težavah, ki so jih večinoma povzročale nepremišljene, pre-nagljene in navadno skrajno pogubne izpremembe predpisov. In tudi socialna miselnost v teh letih ni mogla napredovati, oglašale so se razne tožbe nad zavarovanjem samim, zastalo je plačevanje prispevkov, kar ima lahko hude posledice za vse ogromno telo socialne ustanove.

Ravnateljstvo se v svojem poročilu načelno in podrobno dotika vseh teh vprašanj in konstatira potrebo, da se kriza zavarovanja postavi kot naš javen problem v sprednje zanimanja in da se najde čimprej odprava, zlasti dokler se ne uvede še zavarovanje za onemoglost, starost in smrt, ker je bolezensko zavarovanje že zdaj visoko deficitno in se primanjkljaj pokriva s prebitkom neugodnega zavarovanja. Aktualni klic po načrtnem gospodarstvu zahteva predvsem dobro socialno politiko. Ni dvoma, da bi brez tega socialnega zavarovanja, kar ga imamo, še neprimerno bolj težko občutili veliko gospodarsko bedo. OUZD more konstatirati kljub vsemu velik napredek svojega delovanja, čeprav je bil navezan sam nase in čeprav si ne prikriva svojega slabega finančnega položaja.

Finančni preobremenitvi ustanove z dajatvami članstvu in nje-ga svojem se pridružuje premaj-hna skrb javnih činiteljev za ure-ditev zavarovanja. Od l. 1922. dalje nismo dobili v obrambo delav-skega zavarovanja niti enega za-kona ali uredb, nasprotno pa pol-no škodljivih omejitev.

Število članstva je padlo od 97.688 l. 1930. naslednje leto na 91.848, potem na 77.653, leta 1933. že na 75.564 in šele leta 1934. se je neznatno dvignilo spet na 79.010. Hkratu je padla tudi dnevna povprečna zavarovana mezda od 25-47 Din od l. 1929. na 22-63 Din v letu 1934. To je tudi glavni vzrok, da se je morala mera za prispevke zvišati od 6-5 na 7%. Čuti se nadaljnje padanje dohodkov, ker se zaostanki večajo, dočim so pa ostali izdatki trajno enaki, odnosno se niso mogli znižati brez škode za bistvo ustanove.

Oskrbovalnine so ostale iste ali se celo zvišale v mnogih zdravstvenih napravah, enako lekarniški stroški, upravni posli so pa naraščali in stopnjevali tudi upravne stroške. Stroški zdravnikov so ostali neizpremenjeni ali se delno po novi pogodbi še zvišali. Za zvišanje dohodkov se je moral prispevek dvigniti na 7% zavarovane dnevne mezde in omejile so se dajatve poročnicam od dosedanjih 11-48% na 4-42% vseh izdatkov zaveda.

Kriza bolezenskega zavarovanja

Zaradi izločitve celih skupin delavstva od zavarovanja, zlasti državnih nameščencev (dnevničarjev itd.) in delavcev javnih del je prišel ves sistem popuščati in izgubljala velik kontingent delavstva iz svojega območja. Porast članstva se je tako ustavil in stroški poslovanja niso v ravnotežju. Predvsem je urad preobremenjen s poštnino, ki gre v stotisoče dinarjev, kar je dokaz, kako potrebno bi bilo, da se odvzeta (!) poštninska prostota uradu vrne. Prav tako zavod ni oproščen davkov in taks, za katere plačuje zbog postrežene davčne prakse ogromne zneske. Zgradarine plača urad letno 367.254 Din.

Poleg velike obremenitve z javnimi dajatvami je država zadela urad še z ukinitvijo državnega zdravljenja nalezljivih bolezni. Država je uradu na ta način dolžna velike vsote še za prejšnja leta, urad pa je zaradi ukinitve državnega zdravljenja posledje obreme-njen tudi z novimi bolniškimi stroški.

Mnogo škode povzroča tej pa-nogi slaba kategorizacija in osnova, kar se najbolj opaža glede služkinj (8000 oseb). Struktura zavarovancev je skrajno neugodna. Proti 10-2% v prvi kategoriji je v XII. samo 8-22% članov

Poslabšanje tudi v neugodnem zavarovanju

Kakor je pokazala praksa, je potrebno reorganizacije tudi neugodno zavarovanje. Z januarjem 1935 je bila uvedena nova nevarnostna tabela, in sicer mnogo nižja. V naši banovini je povprečni nevarnostni odstotek 24 in temu ustre-zajoča premija 1-68% dnevne zav. mezde. V inozemstvu so med tem že prešli na enotni odstotek, ki ga bo treba tudi tu uvesti. Končno mora zdaj neugodno zavarovanje kriti primanjkljaje bolezenskega. Nujno bi bilo treba uvesti še ostale vrste zavarovanj. Onemoglost in starostno zavarovanje pada deloma že zdaj na rame urada, ker je 1-5% članov v starosti nad 65 let. To so trajno bolujoči člani in se ne bi smeli več šteti kot bolniki, bolniški proračun pa bi se z oddeli-tvijo teh primerov znatno uravnal.

Delo in načrti uprave

Od imenovanja komisarja (se-danjega ministra dr. Kreka) in izvolitve nove uprave dalje je urad po možnosti izvel velika grad-bena dela in sezida še poslopje v Kranju. Vzporedno je uprava spo-polnjevala notranje poslovanje in more ugotoviti velik napredek zdravniške službe ter vedno boljše upravno poslovanje. Za vse to pa osebje nima tistega zadoščenja, ki mu gre, marveč se po 47 letih socialnega zavarovanja kaže pri nas še vedno malo razumevanja za trud socialnega delovanja.

Uveden je sistem vezane zdravniške službe, proti kateremu so predlagali zdravniki in del član-siva sistem proste izbire. Spor je bil poravnal l. 1934. s sklenitvijo kolektivne pogodbe za vso državo in za dobo 5 let. »Zveza zdravni-kov socialnega zavarovanja kralje-vine Jugoslavije« je stavila tudi mnoge predloge in kaže vedno več razumevanja za socialno službo. Zdravnikom je določen pavšalni letni honorar v razmerju zdravljenj. Nekateri operacijski hono-rarji in obiski doma se odmerjajo individualno.

Za zdravljenje delujejo uradovi ambulatoriji v vseh večjih krajih, ponekod pa so urejene že tudi tvorniške ambulante. Povprečno odpade na enega zdravnika 488 zavarovancev (v Nemčiji 600). — Urad je ustanovil tudi dve fizikalni zdravlilišči; v sanatorijih za pljučne bolezni zdravi dnevno do 50 bolnikov; v Laškem (Radio Therna) se je zdravilo v l. 1934.

'KUVERTA'
D. Z. O. Z.
LJUBLJANA
Tyrševa cesta št. 67
TVORNICA KUVERT IN
KONFEKCIJA PAPIRJA

Propadanje kartelov na Poljskem

Da zniža cene, je začela poljska vlada energičen boj proti kartelom. Poljski trgovinski minister dr. Gorecki je te dni sprejel novinarje ter jim dal nekaj podatkov o uspehu akcije poljske vlade za znižanje cen. Poljski vladi se je posrečilo, da je znižala cene naj-važnejšim surovinam kakor pre-mogu, železu, nafti in vsem pro-izvodom kartelir. industrije. Skup-no je bilo zaradi vladne akcije odpravljenih 86 kartelov, ki niso hoteli znižati cen svojih proizvo-dov. Poleg tega so se nekateri karteli tudi sami prostovoljno raz-šli kakor kartel za pločevino. Mi-nister je naglasil, da se ukinitvev teh 86 kartelov ne sme smatrati, kakor da bi vlada vodila proti kartelom brezobziren boj, ker se vlada zaveda, da so med karteli tudi dobri. Minister je nadalje pri-pomnil, da so po prvem znižanju

Denarstvo

Odlog plačil je dovoljen:

Posojilnici in hranilnici za Apaško kotlino v Apačah odlog plačil za 5 let za dolgove, nastale pred 20. decembrom 1933. Obrestna mera za stare vloge 3%, računajoč od 1. januarja 1935 dalje.

Hranilnici in posojilnici za dobrujsko občino v Sostrem za 6 let za njene dolgove, nastale do 18. maja 1934. Obrestna mera za stare vloge po 2%, računajoč od 18. maja 1935 dalje.

Znatna devizna okrepitev Avstr. narodne banke

Devizna podloga Avstrijske narodne banke se je v letu 1935 okrepila za 77 na 354,6 milijona šilingov. Menični porfouille banke pa se je znižal za 12 milijonov. Tako se je kritje povečalo od 24,8 na 29,8 odstotka.

V zadnjem letnem tedenskem izkazu pa izkazuje Avstrijska nar. banka znižanje kritja za 3,7 milijona šilinga, kar je posledica nove preecenitve zlate podloge. Zlato se preceni tako-le: Za kg čistega zlata določena zlata nakupna cena Francoske banke se preračuna v šilingih. Ta ocenitev sloni na izpremenljivih elementih. Ocenitev se mora izvesti koncem vsakega leta za prihodnje leto. Na ta način se je letos določila vrednost kg zlata na 5963,09 šilinga, ki je za 36,14 šilinga manjša ko koncem leta 1934. določena. Zato se je znižala podloga za 3,7 milijona šilinga.

Le 20% romunskih bank še sposobnih za življenje

Kriza romunskih bank traja že šesto leto in je ostala neizpremenjena ostra. Leta 1929. je sicer država intervenirala v korist bank in prevzela od kmetskih denarnih zavodov 2.507 milijonov lejev njihovih dolgov. Vendar se zaradi tega stanje romunskega denarništva ni izboljšalo. Po podatkih Narodne banke je bilo koncem leta 1934 od skupno 1097 bank v vsej Romuniji 91 bank, katerih kapital je ustrezal zakonskim predpisom, 132 bank, katerih kapital tem pogojem ni ustrezal. 874 bank pa je bilo nezdruženih. Za življenje sposobnih bank je bilo torej samo 20%, a še od teh jih 5% ni ustrezalo vsem pogojem. Od oktobra 1935 je v likvidaciji 165 bank z delniško glavnico 433 milij. lejev. Dejansko pa se nahaja ves romunski bančni sistem v tihi likvidaciji.

Na seji novega upravnega odbora Mestne hranilnice v Ljubljani je bil izvoljen naslednji novi upravni odbor: predsednik dr. Kamušič, podpredsednik Anton Rolnik, člani ravnateljstva: kanonik dr. Klinar, odvetnik dr. Žitko, zdravnik dr. Drobnik, odvetnik dr. Korun in rač. inšpektor Zajc.

V Kreditno društvo Mestne hranilnice je delegiran kot pooblaščenec Rajko Stojec, kot odposlanci pa Anton Gerzinič, Franc Borštnar, Janko Jovan, Josip Olup in Franc Černe.

Zanatska banka kraljevine Jugoslavije obrestuje od 1. januarja dalje hranilne vloge na vložne knjižice po 3% za bruto vista vloge (brez dogovorjene odpovedi), vezane vloge do 3 mesecev po 3% in vezane vloge s 6 mesečnim odpovednim rokom po 4%.

Upravni odbor zagrebske borze je sklenil, da se mesto gen. tajnika borze zaradi imenovanja dr. Belina za II. podguvernerja Narodne banke ne razpiše, temveč ostane dr. Belin še nadalje gen. tajnik borze, vendar pa ne bo prejemal nobene plače. Njegove posle bo vodil pravni tajnik borze dr. Matić.

Po zadnjem izkazu Belgijske banke je njena zlata podloga nazadovala za 26 milijonov frankov na 17,28 milijarde. Zlato kritje pa je napredovalo zaradi znižanja obveza na pokaz od 67,71 na 67,82%.

Francoska banka je ponovno znižala obrestno mero, in sicer za menična posojila od 5 na 4%.

TEDEN NA LJUBLJANSKI BORZI

POSEBNO POROČILO „TRGOVSKEGA LISTA“

Devizno tržišče

Tendence nestalna;
promet Din 3.199.616'87.

Napram prejšnjemu tednu je nazadovao devizni promet, dosežen na borznih sestankih tega tedna, za skoro sedem in pol milijona dinarjev, t. j. za približno toliko kolikor je znašal izjemoma veliki promet, dosežen na ponedeljkovem borznom sestanku dne 30. decembra 1935.

Dnevni devizni promet se je v tek. borznem tednu gibal takole (v tisočih dinarjev):

7. januarja	602'6	Dunaj—Berlin
8. januarja	627'9	Berlin—London
9. januarja	398'4	Dunaj—Berlin
10. januarja	1.570'5	Berlin—Dunaj

Na praznik dne 6. t. m. ni bilo borznega sestanka.

Narodna banka je posredovala v običajnem obsegu, in sicer je dala Curiha, Amsterdama ter Pariza za Din 100.000'—.

Devize	Minuli teden	Tekoči teden (v tisočih dinarjev)
Solun	133	
Amsterdam	54	64
Berlin	589	1457 priv. kliring
Bruselj	3	
Din. deviza	306	259 avstr. priv. kl.
Dunaj	1579	1087 priv. kliring
Curih	725	43
London	3603	237 inkl. priv. kl.
Madrid	82	
New York	2107	17
Trst	2	
Pariz	1418	36
Stockholm	25	
Skupno:	10.626	3200

Največji padec deviznega prometa izkazuje London (za nad tri milij. Din), New York in Pariz, dočim tokrat sploh ni bilo zaključkov v Solunu, Madridu, Stockholmu in Trstu.

V privatnem kliringu so bile na vseh borznih sestankih tekočega tedna zaključevane nemške kompenzacijske marke na bazi dinarjev 13'90—14'10, ter avstr. šilingi na bazi Din 9'10—9'20 v dnevi 7. in 8. t. m., v četrtki (9. t. m.) na bazi Din 9'15—9'25, a na včerajšnji borzni dan za 5 par više.

Devize	S primo	Narodne banke	Povpr.	Pon.
			Din	Din
Amsterdam	7. I.	2972'43	2987'03	
	10. I.	2973'86	2988'46	
Berlin	7. I.	1756'08	1769'95	
	10. I.	1756'08	1769'95	
Bruselj	7. I.	736'33	741'39	
	10. I.	737'03	742'10	
Curih	7. I.	1424'22	1431'29	
	10. I.	1424'22	1431'29	
London	7. I.	215'41	217'47	
	10. I.	215'70	217'75	
New York	7. I.	4343'94	4380'25	
	10. I.	4329'66	4365'98	
Pariz	7. I.	289'31	290'75	
	10. I.	289'11	290'55	
Praga	7. I.	181'33	182'44	
	10. I.	181'33	182'44	

Tečajna razlika, dosežena tekoma tega tedna znaša pri Amsterdamu + 1'43 poena, Bruslju + 0'70 poena, Londonu + 0'29, pri New Yorku — 1'28 in Parizu — 0'20. Curih je ostal neizpremenjen, medtem ko sta devizi Berlin in Praga beležili včeraj na bazi ponedeljkovih tečajev. Deviza Trst še vedno ni notirala.

Efektno tržišče

Tendence neizpremenjeno stalna.

Industrijski in bančni papirji tudi letos sploh ne beležijo.

Izmed drž. vrednot so beležile

	7. I. 1936	10. I. 1936
4% agr. obv.	44'—	46'—
6% begl. obv.	61'—	63'—
7% inv. pos.	77'—	79'—
8% Blair pos.	80'—	82'—
7% Blair pos.	70'50	71'50
7% Seligman	79'—	81'—
25% voj. škoda	355'—	358'—
	353	356

Brez notic je ostalo 7% stabilizacijsko posojilo, 6% obv. dalmat. agrara in 5% srednjeročne obveznice za finansiranje javnih del. Zaključkov ni bilo.

Žitno tržišče

Tendence evrsta.

Na našem žitnem tržišču ni bilo v tem borznem tednu nobenih bistvenih izprememb. Povsem neizpremenjeno je beležila koruza in pšenica, pa tudi oves in mlevski izdelki so notirali brez izprememb. Prometa ni bilo nobenega.

Žito:

	Din	Din
Koruza:		
času primerno suha, letine 1935, s kvalitno garancijo, franko vagon nakladalna postaja	112'—	115'—
prekomerno suha, feo vagon prekmur. postaja, plačljivo proti duplikatu	118'—	120'—

Pšenica:		
bačka, 78 kg, 2odstotna, prompt. dobava	172'50	175'—
banat, 78 kg, 2odstotna, prompt. dobava	172'50	175'—

Oves:		
nov, zdrav, guh, rešetan, feo vagon slavonska postaja, plačljivo proti duplikatu	137'50	140'—

Mlevski izdelki:

Moka:		
pšenična Og, banatska postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	270'—	280'—
pšenična Og, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	270'—	280'—
pšenična 2, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	250'—	255'—
pšenična 5, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	230'—	235'—

Otrobi:		
pšenični, debeli, v egal. 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franko vagon bačka postaja	110'—	115'—

Lesno tržišče

Tendence skrajno mlačna.

Zbog težkih prilik, ki so nastopile po 18. nov. 1935 na lesnem trgu v Sloveniji, naš izvoz lesa skoro popolnoma počiva. Glavni proizvod Slovenije, t. j. trami in monte melki les v desedajnih običajnih dimenzijah, se ne morejo nikamor prodati. Raš radi tega je pri nas produkcija lesa popolnoma ustavljena.

Težko stanje slovenskega obrtnika

Nobenemu stanu ni prizanesla gospodarska stiska, toda zlasti je udarila malega človeka in tako tudi obrtnika. Izgledi obrtnika v bodočnost so temni in kljub svojemu neravnemu optimizmu izgublja obrtnik vero v lepšo bodočnost. To se vidi tudi iz novoletnega članka, ki ga je napisal predsednik Obrtnega društva in podpredsednik zbornice Josip Rebek v novoletni številki »Obrtnega Vestnika«. V svojem članku pravi med drugim: Z mrki in težkimi slutnjami prestopamo obrtniki v novo kolesarsko leto. Nič kaj zadovoljnih občutkov nimamo obrtniki ob tem prehodu. Obračun preteklega leta se nam v gospodarskem pogledu ne sklada in večina naših tovarišev se boji, da nam novo leto ne prinese pravega zboljšanja.

Naše delavnice so prazne, če pa ima že kdo zaposlitev, je ta tako malenkostna, da ni vedno krita niti režija. Zbog prevelike brezposelnosti se je razpaslo šušmarstvo, ki grozi z uničenjem vsega legalnega obrtništva, kolikor ga je še voljno prenašati bremena javnih in socialnih dajatev. Kar pa ne opravi šušmarstvo, to stori nelojalna konkurenca, da ni več možnosti poštenega zaslužka.

Tudi težke posledice niso izostale. Naši lesni trgovci žive v velikih skrbih radi plačil za les, ki so ga oddali že pred uvedbo sankcij, ker pač ne vedo kdaj in v koliko bodo njihove terjatve res likvidirane. Zbog slabih kreditnih prilik pri nas so tudi sicer dobro fundirane lesne industrije zelo težko prizadete, ker jim leže v inozemstvu velike vsote blokirane. A kaj se pravi imeti zamrznjene terjatve i doma i v tujini, ni treba posebej omenjati. Oni so naravnost prisiljeni zapreti podjetja, odpustiti delavce in uradnike in s tem pač vsak dan bolj povečavati že itak občutno brezposelnost. Pa tudi običajna zimska sečnja letos ne pride v poštev, kar se bo zelo poznalo in čutilo tudi za primer, da se položaj izboljša. Prav tako se lahko trdi o manjših podjetjih, ki tvorijo pretežno večino naše lesne industrije, da se nahajajo v naravnost obupnem stanju.

O kakem izvozu na druga tržišča se zdaj še nič ne čuje. A tudi ko bi bila dana možnost, Slovenija vsaj letos še ne bi prišla v poštev, ker bi se morala vsa naša produkcija docela neorientirati; to pa žal zahteva veliko časa, vsaj nekaj let.

Povpraševanja:

Javorjevi hlodi od 2'40 m naprej s precejšnjim odstotkom od 4 m naprej, cilindrični ravni, za furnir.
Lipov rezan les I/IIa, 50—100 m/m, ev. debelejših dimenzijah.
3 vagoni buk. friz I/a, 26 m/m, 6 do 7 cm, 35—50 cm.
Brestovina I/IIa, 22 cm naprej, 40 do 100 m/m, 2—5 m.
I/IIa jesenovina, od 20 cm naprej, 50—100 m/m, 2—5 m.
I/IIa jesenovina (boules) 1—3 m.
I/a hrast. frize 27 m/m, 30—50 cm, 5, 6, 7 cm.
I/IIa hrast. frize 8—12 cm.
1 vagon jesenovine 50% I/a, 50% II/a, 50—100 mm, 30 cm naprej, 3 m napr.
Par vagonov hrastovih friz I/IIa, 5, 6, 7 cm, 25 do 50 cm, 25 mm.
Večja količina bukovih hlodov I/a, 25—35 cm, 60—300 mm.
Večja količina rezane jelše I/IIa, 50—100 mm.
Hrastove frize, suhe, I/IIa od 30 cm naprej, 8—12 cm.
1 vagon jelovih letvice 18/45 mm ali 18/40 mm, 2 m dolžine.
Več vagonov IIIa in podmera, 18 ter 24 mm.
2 vagona smrekovih drogov 7 m dolžine, na tanjšem kraju s premerom 6—7 cm.

Štiri dolga leta že opazujemo razpadanje našega gospodarstva. Ne moremo si očitati, da bi držali roke križem in samo čakali na zboljšanje. Naše organizacije so storile več kakor je bila njihova dolžnost, le žal, da niso storili nič odločilni činitelji. Dobronamerni nasveti iz praktičnega življenja, a tudi množica resolucij in gospodarskih predlogov niso naleteli niti na skromen odmev.

Zaman so bile vse težke preizkušnje zadnjih let in ni še dobre volje, da bi se položaj res izboljšal. Zaradi krize je padel naš narodni dohodek za več ko polovico. Naravno in pravično bi bilo, da bi se zato znižale tudi javne dajatve. In to se bo tudi moralo zgoditi, ker mera potrepljivosti že prekipeval.

V preteklem letu so se nam napovedovala javna dela. Zopet so oživele naše nade, a ostalo je le pri napovedih! Tudi v popravljeni izdaji ne kaže kmetstva zaščita nobenih pozitivnih rezultatov. Obrtnik pa je ostal neupoštevani tudi pri tej novi zaščiti.

Mnogo težav gre sicer tudi na naš račun, ker se preveč izgublja v malenkostih in sporih. Izhod za rešitev je le v koncentraciji na-

ših sil, v smotrenosti našega delin v medsebojnim zaupanju!

Novo leto nalaga obrtnikom nove naloge in nas postavlja pred nove dolžnosti. Naj bi nas zbralo pri najboljši volji do novega življenja in krepkejšega organizatoričnega razmaha, ki nam je edini porok, da z lastno močjo ustvarimo boljšo in trdnjšo podlago našemu gospodarstvu.

Novoletna poslanica predsednika obrtniških organizacij jasno dokazuje, da so težave pritisnile našega obrtnika v tej meri, da že omaguje njegov optimizem. Zato je reskrajni čas, da se že enkrat ital skromne zahteve obrtnikov upoštevajo in da tudi oni pridejo do svoje pravice. Blagostanje naroda sloni vendarle na krepkem obrtniškem stanu! Na to naj odgovorni činitelji nikdar ne pozabijo!

Trgovinski register

Vpisala se je nastopna tvrdka:

»Kopitarna«. Prva jugoslovanska tovarna kopit in drugih lesnih izdelkov v Loki pri Zusmu — družba z o. z. Obratni predmet: tvorniško izdelovanje kopit in drugih lesnih izdelkov, trgovina s temi izdelki v tuzemstvu in inozemstvu, pridobivanje in prodaja za takšno obratovanje potrebnih surovin, polizdelkov, nakup in prodaja za ta obrat potrebni tovarni in nepremičnin. — Osnovna glavnica v višini 400.000 Din je vplačana v celoti. — Poslovodje: dr. Jurij Hrašovec, odvetnik, dr. Gvidon Sernee, odvetnik, Josip Smertnik, posojilniški ravnatelj, vsi v Celju in Karol König, industrialec v Loki pri Zusmu. Za namestovanje upravičena po dva poslovodja. Družbo zastopata dva poslovodji kolektivno.

Vpisale so se te izpremembe in dodatki:

Izdelovanje slovenskih in švicaških vezenin, družba z o. z. na Bledu. Osnovna glavnica se je z notarskim aktom zvišala na 500 tisoč Din, od katere je v gotovini vplačano 462.500 Din, kot stvarna vloga pa 37.500 Din.

Javna skladišča, družba z o. z. v Ljubljani. Osnovna glavnica se je z notarskim zapisom zvišala od 250 na 500 tisoč Din in je vsa vplačana v gotovini. Vpiše se g. Branku Kostiću, zasebnemu uradniku v Ljubljani, podeljena prokura.

Hirska rudarska družba z o. z. na Prevaljah. Po sklepu občnega zbora se je z dne 5. oktobra 1935 družba razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidator dr. Dušan Senčar, javni notar na Prevaljah. Izbrise se poslovodja Ivan Flaschberger.

Viljem Freund v Mariboru, tovarna usnja. Vstopil je kot javni družabnik Karl Freund, industrialec v Mariboru. Odslej javna trgovska družba. Za namestovanje upravičena družabnica Marta Freund samostojno. Družabnik Karl Freund podpisuje za trdvo kolektivno z enim prokuristom. Izbrise se prokura podeljena Karlu Freundu.

Izbrisala se je tvrdka »Saponia«, dioničarsko društvo v Osijeku, prej Milarna in svečarna d. d. v Ljubljani — zaradi prenosa sedeža v Osijek.

Zunanja trgovina

Češkoslovaški carinski dodatki na žita so bili nekoliko znižani, in sicer od 18. januarja dalje.

Nov kredit 70 milijonov lir je dobil italijanski finančni minister za izkoriščanje petrolejskih ležišč v Albaniji. Cevi, po katerih se bo pretakal petrolej iz ležišč do morja, so že gotove. Italijani upajo, da bi mogli s svojimi sedanji zalogi ter albanskimi petrolejem vzdržati kljub uvedbi petrolejskih sankcij.

Irska vlada je izdala sklep, po katerem se podeljuje Angliji za eno leto monopol prodaje premoaga. Irska pa bo mogla prosto izvažati v Anglijo svojo živino.

Črna kronika

Društvo industrijecev in veletrgovcev v Ljubljani je objavilo to okrožnico o otvorjenih in končanih konkurzi in prisilnih poravnava izven konkurza za čas od 21. do 31. decembra 1935.

OTVORJENI KONKURZI:

Savska banovina: Schneller M., Zagreb, Praška ulica 4.

Donavska banovina: Štumpf Petar, Supljaja.

Moravska banovina: Vuković Antonije, Svila, Mac.

Beograd, Zemun, Pančevo: Klešnja Petar S., Beograd.

OTVORJENE PRISILNE PORAVNAVE IZVEN KONKURZA:

Savska banovina: Holjevac Ivan, Križpolje; »Priboj« B. Kohn, Zagreb; Papić Apolonija, Zdišovo.

Vrbaska banovina: Maglajlić Ibrahim, Banjaluka.

Primorska banovina: Matić Bruno, Split.

Drinska banovina: Elazar Samuel, Sarajevo.

Donavska banovina: Goldstein Ladislav, Krznar, Subotica; Lang Etel »Jelka«, Subotica.

Moravska banovina: Stambolić Radovan, Aleksinac.

KONČANA KONKURZNA POSTOPANJA:

Savska banovina: Banka za pomorstvo d. d., Sušak; Bauman Franjo, Varaždin; Drač Gjorgje, Pakrac; Tuškan Evgen, Sušak.

Vrbaska banovina: Pinto Josef H., Bihać.

Drinska banovina: Knežević Cedomir, Obrenovac; Mahmutbegović Osman umrl, Džafera, Tuzla.

Zetska banovina: Radović Ranko, Trebinje.

Donavska banovina: Mariuković i Mihajlović, Gor. Milanovac; Simić Radislav, Sopot; Slavković Milorad, Mladenovac.

Moravska banovina: Jevrić Dimitrije, Paraćin.

Beograd, Zemun, Pančevo: Frid Josif, Beograd.

POTRJEJENE PRISILNE PORAVNAVE IZVEN KONKURZA:

Savska banovina: Kabin i Jamnicki, Karlovac.

Drinska banovina: Albahari A. Menahem, Sarajevo.

Beograd, Zemun, Pančevo: Jančević i Komp., Beograd.

* Podatke za Dravsko banovino smo izpustili, ker jih objavljamo sproti. Vse druge podatke, kakor o narokih, kvotah itd., daje tajništvo društva.

Nove knjige

Monumenta artis Slovenicae

I. knjiga zaključena

Izšel je 13. snopič tega našega monumentalnega dela in z njim je zaključena I. knjiga, ki je posvečena srednjeveškemu slikarstvu. Zato je 13. snopič tudi dodano kazalo, poleg tega so dodane temu snopiču tudi opazke urednika dr. Steleta k dosedaj objavljenemu gradivu. Te opazke nudijo polno bogatega gradiva, a tudi kritično obdelujejo razne opise o našem srednjeveškem slikarstvu.

Sedaj, ko je I. knjiga celotno pred nami, se tudi šele prav vidi, kako so Monumenta artis Slovenicae v resnici monumentalno delo. Zadostuje, če poudarimo, da dela tako velike vsebine, hkratu tako odlične opreme in vsebinsko tako popolnega Slovenci še nismo imeli. Naravnost spomenik naše kulture so Monumenta in zato naj ne manjka ta spomenik v nobeni slovenski premožnejši hiši.

13. snopič je posvečen miniaturnemu slikarstvu. V uredniškem delu se podaja najprej zgodovina in razvoj tega slikarstva pri nas. V prilogi pa so natiskani fotografski posnetki glavnih spomenikov tega slikarstva, zlasti kranjskega in ljubljanskega rokopa. Vse odlike prejšnjih zvezkov ima tudi 13. snopič.

Ob zaključku I. knjige moramo naglasiti, da je Akademsko založba izpolnila to, kar je ob pričetku izdajanja Monumentov obljubila. Naj bi v epiki meri izpolnili svojo obljubo tudi Slovenci in s številnimi naročbami podprli Akademsko založbo, da bodo »Monumenta artis Slovenicae« izhajala nemoteno v slavo in čast slovenske kulture.

Iz življenja kamnov

Po Fersmanovi knjigi »Zanimateljina mineralogija« je priredil to svetovno znamenito delo p. Janez Žurga ter mu dal pomembni

naslov »Iz življenja kamnov«. Kajti to je tudi v resnici visoka vrednost knjige, da popisuje mrtve kamne na tako zanimiv način, da ti pred nami ožive in da nas knjiga v resnici seznani z življenjem kamnov. Sretno je tudi zgrajena vsa knjiga. Od slučajne zbirke otroka povede bralca v zbirko kamnov v muzeju, nato pa v naravo v gore ter v rudnike, jame in pušave. Zanimanje bralca raste tako neprestano, ker se mu vedno sproti odpira nov svet. V poglavju o zgodovini kamnov pa izve potem, kako kamni rastejo, kako padajo z neba, kako so stari itd. Nato sledi opis dragih kamnov ter raznih posebno zanimivih pojavov. Kako služi kamen človeku in kako si ga človek pridobiva, to opisuje 6. poglavje. V zadnjem poglavju pa daje avtor razne nasvete, kako je treba zbirati kamne, kako se določajo rudnine in podobno.

Znamenito delo ruskega znanstvenika je priredil p. Janez Žurga na način, ki mu je v čast. Bistveno je pridobilo delo zaradi te priredbe.

Knjiga »Iz življenja kamnov« je izšla v zbirki poljudnoznanstvenih spisov »Kosmos«, ki jo izdaja Jugoslovanska knjižarna. Kakor vse knjige te zbirke, tako je tudi ta odlično opremljena, da jo toplo priporočamo. Knjigo krasi tudi nad 100 zelo lepo izdelanih slik.

Število reklamacijskih odborov treba povečati

Lani je bilo znižano število zastopnikov davkoplačevalcev v reklamacijskih odborih. Odslej imajo ti le dva člana za vsako stroko v reklamacijskem odboru. Zasedanja reklamacijskega odbora trajajo navadno zelo dolgo in zato ne morejo eni in isti člani prisostvovati prav vsem sejам reklamacijskega odbora. Preje so se tudi člani lepo med seboj menjavali. Sedaj pa je to skoraj nemogoče. Jasno je, da zaradi tega tudi trpi delo reklamacijskih odborov samih.

Delo reklamacijskega odbora pa je nad vse važno, saj reklamacijski odbori ne sklepajo samo o odmeri davčne osnove, temveč s tem tudi obenem o višini samoupravnih davščin, ki se odmerjajo na podlagi te osnove. Dokler reklamacijski odbor ne reši pritožbe, mora davkoplačevalec plačevati davek po stari odmeri, ki pa je bila dostikrat previsoka, ker so pač dohodki zaradi gospodarske stiske zelo nazadovani. Zato je upravičena zahteva davkoplačevalcev, da izda reklamacijski odbor svoje sklepe čim preje.

Pri tej priliki pa je treba tudi omeniti, da je število reklamacijskih odborov premajhno. Tako jih je v dravski banovini 4, v savski pa 7. Ker je bilo zlasti lansko leto silno veliko pritožb, ki jih je povzročila previsoka odmera pridobnine, so bili reklamacijski odbori prenatrpani z delom. Zato je trpel pa tudi davkoplačevalec, ki je moral dostikrat plačati višji davek, kakor bi ga pa plačal, če bi reklamacijski odbor že rešil njegovo pritožbo. Končno pa preveliki okoliš reklamacijskih odborov dostikrat povzročajo, da morajo člani reklamacijskih odborov razsojati

tudi o pritožbah davkoplačevalcev, katerih razmere ne poznajo.

V zadnjem času se je začela tako med srbskimi trgovci kot tudi med hrvatskimi trgovci močna akcija, da se poveča število reklamacijskih odborov ter da se tudi poveča število zastopnikov davkoplačevalcev v reklamacijskih odborih. Tem zahtevam se v polnem obsegu pridružujejo tudi slovenski trgovci in davkoplačevalci, ker je samo v tem primeru zagotovljeno, da bodo reklamacijski odbori delali res dobro in varovali upravičene interese davkoplačevalcev. Najbolje bi bilo, da bi bilo toliko reklamacijskih odborov, kolikor je davčnih odborov, ker bi se na ta način tudi znatno povečala ekspeditivnost reklamacijskih odborov. Poleg tega bi člani reklamacijskih odborov odločali le o stvareh, ki jih poznajo.

Konkurzi - poravnave

Odpravljeni so naslednji konkurzi o premoženjih:

trgovca Albina Kogoja v Ljubljani, ker je bila razdeljena vsa masa, trgovca Ivana Pfeiferja, trgovca v Kranju, trgovca Filipa Škorjanca v Ljubljani in trgovke Ivane Štrukelj v Ljubljani. V vseh primerih, ker je bila razdeljena vsa masa.

Uvedeno je poravnalno postopanje o premoženju Albina Pristernika v Mariboru. Poravnalni sodnik dr. Lešnik, poravnalni upravnik notar dr. Šorli. Narok za sklepanje poravnave dne 12. februarja ob 11. Rok za oglasitev do 6. februarja.

Končana so poravnalna postopanja:

posestnika in mizarja Janeza Malavašiča v Podlipi, trgovca in

posestnika Franceta Oblaka v Smledniku, posestnice in trgovke Elizabete Širnik v Tacnu, trgovca in posestnika Joška Lorbecka v Gotovljah in hotelirja ter hišnega posestnika Dragota Bernardija v Celju.

Doma in po svetu

General Živković je prebil božične praznike v Sloveniji ter si ogledal tudi smuške tekme in vaje na Pokljuki. Po praznikih se je vrnil v Beograd.

19 angleških bojnih ladij obišče v februarju naša jadranska пристanišča.

Za zbornične volitve v Zagrebu sta vloženi za trgovinski odsek dve listi, in sicer lista Ivana Prpića, predsednika Zveze trgovskih združenj, in lista Ivana Penića, člana ravateljstva d. d. Ivan Penić.

Zagrebska zbornica sporoča, da je pošto ministristvo zavrnilo njegovo prošnjo, da bi bile uradne pošiljke zbornice ter združenj poštine proste, ker da ni za tako oprostitev utemeljitve v zakonu in ker tudi nima ministristvo proračunskih možnosti, da bi ustreglo tej prošnji.

Zvezo vodnih zadrug je ustanovilo 30 vodnih zadrug v Sloveniji. Izključitev znanega zagovornika marsejskih atentatorjev Desbosa iz seznama odvetnikov je francosko kasacijsko sodišče potrdilo.

Šef drž. tožilstva dr. Marochino v Zagrebu je izjavil, da je kriminaliteta v lanskem letu narasla. Zlasti so se povečali zločini iz koristoljubja, dočim so gospodarski (trgovski in industrijski) prestopki v padanju.

V Sloveniji je bilo koncem leta 251 odvetnikov, od katerih jih je bilo v Ljubljani 83 in v Mariboru 41.

V trgovini z bolhačem je nastal v Dalmaciji popoln zastoj. Ker ni povpraševanja so tudi cene zelo padle in se plačuje bolhač boljše kakovosti po 9 do 11, slabše pa po 7 Din kg.

Borzi za delo v Podgorici in Mostarju zgrajita še letos svoji splotji.

Vodja indijskih nacionalistov Gandhi je nevarno obolel.

Predsednik španske republike je podpisal dekret, s katerim se vračajo prebivalstvu vse državljanske svoboščine.

Število brezposelnih se je na Češkoslovaškem povečalo na 800.000. Z vladne strani pa se pojasnjuje, da je ta številka previsoka, ker so v njo pristihi tudi vsi sezonski delavci, katerih je 200.000. Za to številko bi se tudi moralo znižati število brezposelnih.

Sovjetski 2650-tonski parnik »Donjeck« se je blizu Hamburga potopil. Če se je kdo od posadke rešil, se še ne ve. Doslej so našli dvoje trupel.

Potrošnja rotacijskega papirja za časopise je narasla na vsem svetu od 73 milijona v l. 1934. na 76 milijona ton v l. 1935.

Nova nemška tvornica avtomobilov Opel v Brandenburgju je začela poslovati. Tvornica bo izdelovala predvsem tovorne avtomobile, in sicer 150 voz na dan.

Ford je povečal proizvodnjo motornih vozil od 0'71 v l. 1934 na 1'27 milijona voz v l. 1935.

Vode v Franciji še vedno naraščajo. Najbolj je prizadeta pokrajina pri mestu Nantes. Več mostov je voda že porušila. Nevarnost je, da popusti pod pritiskom ogromnih vodnih mas jez pri Divettu, nakar bi bila poplavljen vsa pokrajina.

Nad 10.000 bomb so vrgli Italijani pretekli teden samo nad okolično mesto Makale. Pridno pa bombardirajo Italijani tudi druga mesta, da se menda na ta način maščujejo za neuspehe v vojni.

Naročajte in širite
„Trgovski list“!

Tržna poročila

Zagrebski tedenski sejem

Dogon na zadnjem zagrebškem sejmu je bil mnogo boljši ko na prejšnjem. Tudi kupčija je bila boljša, ker so govejo živino kupovali tudi trgovci za Grčijo. Manj pa je bilo povpraševanja za prešiče, ker ni bilo tujih kupeev.

Dogon in prodaja živine: bikov 27, krav 557, junic 163, volov 137, juncev 94, telet 242, konj in žrebet 215, prešičev 791 in pujskov 44.

Cene: bikji po 2'25 do 3, krave za klanje po 2'25 do 2'75, za klobase po 1'10 do 1'40, junice za klanje od 2'50 do 3'50, za rejo od 500 do 700 (za žival), voli I. vrste po 4 do 4'25, II. po 3, do 3'25, junici po 2'50 do 3'50, živa teleta po 4 do 4'50, zaklana po 5 do 6'50, debeli prešiči po 7 do 7'50, drugi po 5 do 5'75, zaklani prešiči po 10 za kg žive teže, pujski po 40 do 90 Din za žival, par lahkih konj od 2000 do 2500, srednjih po 3000 do 4500 in težkih po 5 do 7 tisoč Din, žrebeta po 700 do 1200 Din za grlo, konji za klanje po 0'75 do 1 Din za kg žive teže.

Detelja po 110 do 125, otava po 115 do 120, seno po 100 do 110, slama po 45 do 50 Din za 100 kg. Krompir po 0'80 do 0'85, zelje po 2'25 do 2'50 in repa po 0'25 do 0'50 Din za kg.

Radio Ljubljana

Nedelja, dne 12. jan. 8.00: Čas poročila — 8.15: Telovadba (Ciril Soukal) — 8.45: Plošče — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve — 9.45: Versko predavanje (p. dr. Roman Tominec) — 10.00: Ura operetne glasbe. Sodelujejo: ga. Mila Kogojeva, Vekoslav Jančok, prof. Marjan Lipovšek (klavir) in radijski orkester — 11.40: Mladinska ura: Otroci pred mikrofonom — 12.00: Čas, obvestila, plošče — 12.30: Naši tekmovalci se pripravljajo za olimpiado — 15.00: Kmetijska ura — 15.20: Magistrov kvartet — 16.00: Sladkor v gospodinjstvu (ga. Albina Travnova) — 16.15: Koroški Slovenci pojo (plošče) — 16.30: Razvoj slovenske drame: VI. Uvodno predavanje Jurčič: Tugomer (žaložira iz slovenske zgodovine) — 19.30: Nacionalna ura: Naši ljudje v Ameriki (Milan Marjanović) — 20.00: Čas, poročila — 20.15: Radijski jazz in pevski kvartet — 21.15: Citraški koncert (Emil Mezgolits) — 22.00: Čas. vremenska napoved, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Ponedeljek, dne 13. jan. 12.00: Ob modrih vodah havajskih (plošče) — 12.45: Vremenska napoved, poročila — 13.00: Čas. objava sporeda — 13.15: Uverture (plošče) — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaj — 18.00: Zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna) — 18.20: Jan Klepura poje (plošče) — 18.40: O lanskih starinskih izkopaninah (dr. Rajko Ložar) — 19.00: Čas, vremenska napoved, poročila — 19.30: Nac. ura: Dnevi in noči na našem Jadranu (Sibe Miličič) — iz Beograda — 20.00: Koncertne suite (radijski orkester) — 21.00: Koncert komornega tria. Sl. Korošec (flavta), Jermol Albert (violetina), prof. Comeli Ludvik (celo).

Torek, dne 14. jan. 11.00: Solška ura: Nastop harmonikarjev (vodi P. Rancigaj) — 12.00: Iz českih oper (plošče) — 12.45: Vremenska napoved, poročila — 13.00: Čas, objava sporeda — 13.15: Balalajke (plošče) — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaj — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Filozofija združnega gospodarstva (dr. Fr. Veber) — 19.00: Čas, vremenska napoved, poročila — 19.30: Nacionalna ura: Jugoslovanski biolog Ivan Regen in njegovo delo (dr. Boris Zarnik) — 20.00: Prenos iz Zagreba.

AGRIPPA,

švedska kartoteka v obliki knjige nudi vsakemu podjetju najhitrejši in najsigurnejši pregled v knjigovodstvu. Ker se razen patentiranega mehanizma izdeluje vse doma, se je pocenila ta kartoteka za 50%. — Zastopstvo za Jugoslavijo

M. TIČAR, Ljubljana
Selenburgova ulica 1,
kjer dobite tudi vse pisarniške in tehnične potrebščine v največji izbiri in po najnižjih cenah

vseh vrst po fotografijah ali risbah izvirajoče najsolidnejše
KLIŠARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

VELETRGOVINA

A. ŠARABON

V LJUBLJANI

priporoča specerijsko blago, več vrst žganja, moko ter deželne pridelke, kakor tudi raznovrstno rudniško vodo

Lastna pražarna za kavo in mlini za dišave s električnim obratom
Telefon št. 2666 Čoniki na razpolago!